

Merhaba

Bu yılın 9 aylık leasing verileri belli oldu. Sektörün 9 aylık işlem hacmi 2 milyar doları geçti. Böylece geçen sene aynı dönem itibarıyla 1,6 milyar dolar olan işlem hacmine göre % 30 artış gerçekleşti. 2003 yılını 2,2 milyar Dolar ile kapatan leasing sektörünün bu sene işlem hacminin 2,8 milyar Dolara ulaşması bekleniyor. Yatırımlardaki artış leasing sektörüne yansımakta. Bu sayımızda Sn. Ahmet Buldam'ın yatırımlar ile ilgili 2003 ve 2004 yıllarını değerlendiren bir yazısı mevcut.

9 Ekim tarihinde Galatasaray Üniversitesi işbirliğiyle Üniversite bünyesinde "Finansal Kiralama Hukuk Sempozyumu" düzenledik. Sektörümüzle ilgili bu sempozyumlar bizim için çok önem taşıyor. Finansal Kiralamanın 19 yıllık sürecinde bu üçüncü Sempozyumumuz.

Sempozyuma çok değerli akademisyenler konuşmacı olarak katılımda bulundular ve tebliğ sundular. Yargı mensupları, akademisyenler, kamu otoriteleri ve üye şirketlerimizden katılım ile birlikte 160 kişilik bir katılım gerçekleşti. Böylesine akademik değerlendirme ve tartışma zemininin yaratıldığı ve değerli akademisyenlerin bildirimleri ile kamu otoritelerinin görüşlerinin paylaşıldığı toplantılar sektöre çok önemli katkılar sağlıyor. Sempozyumda tebliğ sunan Sn. Prof. Dr. Atilla Altop'un kiralananın kiralanana malı teslim borcu konusundaki sunumunu bültenimize de aldık. Ayrıca sempozyumda işlenen konuların bir özetini bültenimizin 10-13. sayfalarımızda bulabilirsiniz. Bu konudaki yazıyı sempozyum komitemizde yer alan Av. Perihan Şenses- Av. Adnan Türkkan-Av. Kubilay Marangoz kaleme aldı.

Önümüzdeki sene leasing sektöründe çok önemli bir organizasyonun Türkiye'de düzenlenmesine tanıklık edeceğiz. Euromoney kuruluşu tarafından her sene değişik bir ülkede organize edilen Dünya Leasing Kongresi 2005 yılı Haziran ayında İstanbul'da, Euromoney'nin Demeğimizle işbirliği ile gerçekleşecek. Çok sayıda leasing profesyonelinin katılacağını tahmin ettiğimiz organizasyonun başarılı geçmesini umut ediyoruz. Bu konuyla ilgili haberimiz de bültenimizde yer alıyor.

Bültenimizde yer alan bir diğer konu, Çin'in Dünya Ticaret Örgütüne katılımı konusundaki değerlendirme. Bu yazıyı da A&C Danışmanlık firmasından Sn. Adil Dönmez yazdı.

Bültenimize tüm katkıda bulunanlara teşekkür ediyoruz. Sene sonuna yaklaşırken herkese iyi seneler dileriz.

Bir sonraki sayımızda buluşmak üzere.

Sağlıcakla kalın... FİDER

Yatırımcılar Canlandı Ya Kaynaklar?

Ahmet BULDAM

2001 krizi özel sabit sermaye yatırımlarının görülmedik ölçüde kısılmasına yol açmıştı. O kadar ki, 2002'de ekonomideki toplam yatırımların % 35'inin kamu kesimi tarafından yapıldığına tanık olduk. Ancak 2003 yılı yeni bir dönüm noktası oldu.

Benzeri bir kırılma 1993'te yaşanmıştı. O dönemde kamunun ekonomideki doğrudan varlığı çok ağırlıklıydı. 1992'de Türkiye'de sabit sermaye yatırımlarının (SSY) içinde kamu payı % 46 idi. Hemen izleyen yıl bu pay % 29'a, bir yıl sonra da % 24'e düştü. Ne olmuştu?

İki çarpıcı gelişme aynı anda yaşanmaktaydı. Bir yanda kamu yatırımları kısılıyordu, diğer yanda ise özel yatırımlar hızlı bir çıkışa geçmişti.

Kamu yatırımları kısılıyordu çünkü 1991 sonunda iş başına gelen yeni iktidar, kapsamlı özelleştirmelere gitmeye karar vermişti. 1993'te kamu kesiminin imalat sanayii ve enerji alanındaki yatırımları artık neredeyse sıfırlanmıştı. 1994 krizinde IMF ile yeni bir Stand-by imzalanmış, zorunlu olarak görece bir mali disiplin gelmişti.

Diğer yanda ise özel sektör yatırımları hızlı bir çıkışa geçiyordu. Özel imalat sanayii yatırımları artıyor, konut, sağlık, madencilik gibi sektörlerde özel yatırımlarda patlama yaşanıyordu.

Bu açıdan 1993, ülke ekonomisinde ve dolayısıyla da üretken yatırımlarda öncülüğü ilk kez özel sektörün devir aldığı yıl olarak görülebilir. Şimdi 2003 ve 2004 verilerine baktığımızda, 2003'ün yine böyle bir dönüm noktası olabileceği görülüyor.

DPT verilerinden, ilkin bir yıl öncesine, 2002'ye bakalım. SSY'nin ulusal gelire (GSYİH) oranı 90'lı yıllar boyunca % 26 - 30 arasında gidip gelmişti. 2002'de bu oran % 16,5 e indi. Bu oranın bileşiminde özel sektörün payı (aynı dönemde) 16 - 25 puan arasındaydı. 2002'de bu pay 11 e indi. Diğer bir deyimle 2002'de, SSY faaliyetinin yıllardır görülmemiş ölçüde yavaşladığı bir yıl yaşadık.

2002 Seçimleri yeni bir siyasi iktidar ve yeni ekonomik politika çizgileri getirdi. Ana tema olan 'mali disiplin' doğrultusunda 2003'teki yeni çizgilerden biri vergileri arttırmak, diğeri ise kamu yatırımlarında büyük çaplı kesintiye gitmekti.

Devamı Sf. 4'de

Galatasaray Üniversitesi ve Fider İşbirliğiyle 9 Ekim'de Finansal Kiralama Hukuk Sempozyumu Düzenlendi

Derneğimiz ve Galatasaray Üniversitesi'nin işbirliği ile 09 Ekim 2004 tarihinde Galatasaray Üniversitesi'nde "Finansal Kiralama Hukuku" başlıklı Sempozyumu düzenledik. Üniversitenin Aydın Doğan Oditoryumunda gerçekleştirilen bir günlük sempozyuma çok sayıda yargı üyesi, akademisyen, hukukçu, üye şirket yöneticileri ve kamu görevlileri katılımda bulundular.

Sempozyum Sn.Rektör, Sn.Dekan ve Sn.Fider Başkanı'nın açılış konuşmalarını müteakiben, değerli Akademisyenlerin Finansal kiralama kanununun özelliklerine ilişkin bildirimleri ve görüşleri ile akşam saatlerine kadar sürdü.

Sempozyumun, gerek uygulamaya gerekse akademik hayata büyük faydaları olduğunu vurgulandıktan sonra, finansal kiralamanın şirketler için önemli bir finansal araç olduğu, hızla gelişen teknolojinin yakalanması ve teknolojinin amortismanı açısından faydaları bulunduğu kaydedildi.

Sempozyum akademisyenlerin, yargı üyelerinin, şirket avukatları ve yöneticilerinin, Hazine Müsteşarlığı, BDDK ve Maliye Bakanlığı temsilcilerinin aktif katılımı ile bir hukuk şölenine dönüştü. Katılımcılar bu tür organizasyonların daha kısa zaman aralıkları içerisinde tekrarlanması yönündeki dilek ve temennilerini iletiler.

AÇILIŞ KONUŞMALARI

Prof. Dr. Duygun YARSUVAT
Galatasaray Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Hamdi YASAMAN
Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı
Dursun AKBULUT
Fider Yönetim Kurulu Başkanı

BİLDİRİLERİN SUNULMASI

Oturum Başkanı
Bülent TAŞAR
Fider Yönetim Kurulu Üyesi

1.Bildiri

Finansal Kiralama Kanununun Genel Olarak Değerlendirilmesi
Prof. Dr. Erden KUNTALP
Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Emekli Öğretim Üyesi

2.Bildiri

Kiralayanın Borçları ve Özellikle Finansal Kiralama Konusu Malı Teslim Borcu
Prof. Dr. Atilla ALTOP
İstanbul Kültür Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Dekanı

3.Bildiri

İcra ve İflas-İflasın Ertilenmesi
Prof. Dr. Hakan PEKCANITEZ
Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Öğretim Üyesi

PANEL

Panel Başkanı:

İşıl ULAŞ
Yargıtay 11. Hukuk Dairesi Başkanı

Panelistler

Prof. Dr. Ünal TEKİNALP
İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Emekli Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Cumhuri ÖZAKMAN
Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. Nami BARLAS
Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Öğretim Üyesi

Dursun AKBULUT
Fider Yönetim Kurulu Başkanı

2005 Dünya Leasing Kongresi İstanbul'da

Dünya Leasing Kongresi'ne 2005 yılında Türkiye evsahipliği yapacak.Euromoney kuruluşu tarafından her sene farklı bir ülkede düzenlenen Kongre, 9-10 Haziran 2005 tarihleri arasında İstanbul'da düzenleniyor. Geçen sene İngiltere'de düzenlenen organizasyon 1997 senesinde yine İstanbul'da yapılmıştı ve açılışını Devlet Bakanının yaptığı Kongreye 35 ülkeden 200 profesyonel katılmıştı. Kongrede leasing sektöründeki son gelişmeler, ülke uygulamaları, şirket deneyimleri konusunda bilgiler veriliyor. Organizasyonun burada düzenleniyor olması nedeniyle Türk leasing sektöründeki uygulama ve gelişmelerin Kongre boyunca daha yakından değerlendirilmesi bekleniyor.

2005 yılında, leasing sektörünün de içinde bulunduğu banka dışı mali kuruluşların düzenleme ve denetleme yetkisinin Hazine Müsteşarlığı'ndan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'na geçiyor olması ve BDDK'nın da bu sektörlerle yönelik regülasyon değişikliklerinin de gündemde olması sebebiyle, Dünya Leasing Kongresinin bu sene Türkiye'de yapılması ayrı bir önem taşıyor.

Kasım Ayında

Üyemiz Oldu

1993 yılında kurulan ve Şubat 2004 tarihinde tekstil makineleri konusunda faaliyet gösteren Tetaş grubu tarafından satın alınan Yatırım Leasing Kasım ayında üyemiz oldu.Ödenmiş sermayesi 3 Trilyon TL olan Yatırım Leasing'de daha önce Toprakbank, Toprak Leasing ve Toprak Faktoring Genel Müdürlüğünü yürüten Zafer Ataman Yönetim Kurulu Başkanı olarak görev yapmakta.

Şirket yetkilileri, ağırlıklı olarak küçük ve orta ölçekli işletmelere leasing hizmeti vermeyi hedeflediklerini ve başta tekstil makineleri ile iş ve inşaat makineleri olmak üzere hemen her sektörde faaliyet gösterdiklerini belirtiyorlar.

Toprak Leasing'in Satış İhalesinde En Yüksek Teklifi Kuveyt Türk Verdi

TMSF, Toprak Leasing'teki % 83.8 oranındaki hisselerini satışa çıkardığını 20.09.2004 tarihinde yatırımcılara duyurmuş ve teklif verme süresini 14.10.2004 olarak belirlemişti.Bu aşamada sırasıyla FFK Fon Leasing, Birlik İnşaat Mobilya Dekorasyon Turizm San.ve Tic. Ltd.Şti., Kuveyt Türk Evkaf Kurumu A.Ş, Altınbaş Holding A.Ş. ve Deniz Leasing, şirkette 14.10.2004 tarihine kadar inceleme yapma izni aldılar. Bu şirketlerden Deniz Leasing haric diğer 4 şirket 15.10.2004 tarihinde teklif verdiler.

Toprak Leasing'in İMKB'ye yaptığı açıklamaya göre, 18.10.2004 tarihinde yapılan açık arttırmaya teklif veren firmalardan FFK Fon Leasing ile Kuveyt Türk Evkaf Kurumu A.Ş'nin açık arttırmaya katıldığı, en yüksek teklif verenin Kuveyt Türk Evkaf Kurumu A.Ş olduğu ve ihale süreci ile ilgili olarak devam eden aşamalarda bilgi verileceği bildirildi.

Toprakbank iştiraki olarak TMSF'ye geçen Toprak Leasing, bu yıl daha önce 29 Haziran'da satışa çıkarılmış, ancak iki teklif alınan bu ihale TMSF tarafından iptal edilmişti.

TEB - BNP Paribas Evliliği

Türk Ekonomi Bankası'nın ana hissedarı olan TEB Mali Yatırımlar'ın % 50 hissesinin 216.8 milyon dolara Fransız BNP Paribas'ya

(Banque Nationale de Paris) satışı için imza atıldı. BNP Paribas, Türkiye Ekonomi Bankası'nın yüzde 84.24 hissesine sahip TEB Mali Yatırımlardaki bu satış dolayısıyla bankanın % 42'sine ortak oluyor.

Bankadan yapılan açıklamada, hisse devrinin çeşitli ön koşulların tamamlanması ve gerekli izinlerin alınmasına bağlı olduğu belirtildi.

Bu ortaklıkla BNP Paribas dolaylı olarak TEB başta olmak üzere diğer iştirakler hakkında da söz sahibi oluyor TEB Mali Yatırımlar'ın Banka dışında TEB Leasing, TEB Faktoring, TEB Yatırım Menkul Değerler, TEB Portföy, TEB Kıymetli Madenler, Varlık Yatırım Ortaklığı şirketlerinde hisseleri mevcut.

Yatırımcılar Canlandı-Ya Kaynaklar?

Ahmet BULDAM*

Baştarafı Sf. 1'de

2003 Bütçesinde kamu yatırım ödenekleri normal ölçülerde ayrıldı ama hiç bir yatırımcı kuruluş yıl içinde bu ödeneklerini kullanamadı. Kamu yatırımları fiilen (reel olarak) % 22,2 oranında kısıldı. Böylece, tutmayan gelir hedeflerine rağmen faiz-dışı fazla hedefi 'üç aşağı-beş yukarı' tuttu.

Kamu yatırımları deyip de geçmeyin. Örneğin kamu yatırım payının en düşük olduğu 1996-2000 döneminde tarım sektöründe tüm yatırımların % 40'ı, enerjide % 63'ü, ulaştırma-haberleşmede % 38'i, eğitimde % 76'sı, sağlıkta % 35'i, toplamda ise % 25'i devlet tarafından yapılmıştı.

Yine 2003'te özel yatırımlar ciddi bir reel tırmanışa geçti. Özel SSY bir yılda reel olarak % 22 arttı.

Bu gelişmede başrolü, % 45 reel artışla ulaştırma sektörü yatırımları oynadı. Özel sektörde yapılan her 100 liralık yatırımın 32 lirası ulaştırma alanında yapıldı. Bu yönelik finansal kiralama sektörüne de yansıdı. FİDER verilerine göre 2003'te leasing'e konu olan taşıt aracı yatırımlarının dolar değeri % 55 civarında arttığını izledik.

2003'te Özel sektörün imalat sanayii yatırımlarda % 22, turizm yatırımlarında ise % 42 sıçrama yaşandığını görüyoruz. Buna karşılık enerji ve konut yatırımlarında reel bir daralma oldu.

2003 Yılında sonuç olarak kamu yatırımları % 22 darılırken, özel yatırımlar % 22 genişledi. Toplam SSY hacmi % 5,5 oranında büyüdü. Yatırım malı ithalatı % 32 arttı. Ancak asıl önemli gelişme, özel SSY'nin toplam içindeki payının % 64'ten yeniden % 73'e sıçraması oldu. Bu, özel kesim dinamizminin ekonomiye dönüşünün göstergesiydi.

DPT 2004 Yılı Programı'nda içinde bulunduğumuz yıl kamu yatırımlarının geçen yıla göre (reel bazda) % 6-7 oranında genişlemesi hedeflenmişti. Bu yaklaşık 20 katrilyon TL civarında bir yatırım demekti. Devlet Bakanı Sayın Babacan'ın 31 Ekim'de verdiği bir demekten, ilk altı ayda gerçekleşmenin 7,5 katrilyon civarında olduğunu anlıyoruz. 2005 Yılı için yapılan program çalışmalarında da, yıl sonunda bu rakama ulaşılması öngörülmüyor. Eğer böyle ise, ikinci yarıda kamu yatırım harcamalarının artması beklenir, ki genelde de öyle olur.

Yine 2004 Programı'nda, özel SSY'nin % 16 reel artışla 59 katrilyon TL. civarında olması bekleniyordu. Özel yatırımların bu yılın ilk yarısında 28 katrilyon lirayı bulduğu, yıl sonunda da 61 katrilyon düzeyine ulaşacağı tahmin ediliyor.

İmalat sanayii, turizm ve sağlık sektörlerinde özel yatırımların diğer sektörlerle göre biraz daha hızlı gelişeceği, ulaştırma ve konut yatırımlarının biraz yavaşlayacağı tahmin ediliyor.

Dolar bazında altı aylık FİDER verileri 2004 SSY faaliyetinde 2003'e göre dramatik bir gelişme olmadığı izlenimini veriyor. Ancak bunun aksini gösteren bazı işaretler de var.

Birincisi inşaat, özellikle de konut inşaatı ile ilgili. Faizlerin ve devalüasyon hızının düşmesiyle birlikte konut başta olmak üzere yatırım amaçlı gayrimenkul talebinde bir canlanma görülüyor. Bu, özellikle konut sektöründeki SSY tahminlerinin aşılabileceğine işaret ediyor. DPT'nin 2004 ve 2005 SSY tahminleri bu sektördeki canlanmayı dikkate almamış. Yine FİDER verilerinde, yılın ilk yarısında inşaat sektörü firmalarının leasing işlemlerinde bir önceki yıla göre % 100'e varan artış dikkat çekici.

İkinci önemli gösterge 9 aylık ithalat rakamları. Öyle görünüyor ki, yatırım malı ithalatı (ABD doları bazında) bir önceki yılın % 50 kadar üzerinde gerçekleşecek. Kanımızca bu da SSY tahminlerinin, en azından bazı alanlarda aşılabileceğini gösteriyor.

Henüz tümüyle açıklanmayan DPT 2005 SSY tahminleri de son derece iyimser. Özel yatırımların reel bazda % 17, kamu yatırımlarının % 27 artması öngörülmüyor. Bu tahminlerin dayandığı kaynak ve varsayımlar henüz yoruma müsait değil. Sektörel bazda ise, toplam SSY içinde ulaştırma sektörü ağırlığının biraz daha azalması ve imalat sektörlerinin öne çıkması beklentilerini kaydedelim.

Özel SSY'ndeki krizin 2003'te aşılmış olduğu 2004 verilerinden de anlaşılıyor.

Bu gelişme, teknoloji ve yatırım malı yönünden pek çok alanda ithalata bağımlı olan Türkiye'de dış açığı besleyen nedenler arasında sayılmakta. Kanımızca bu konuda acele yargılara varmamak gerek. Veriler, Türkiye'nin ithalatında ara malı ve tüketim malı kategorilerindeki büyümenin, hala yatırım mallarının önünde gittiğini gösteriyor.

Dünyaya açık Türk ekonomisinde, özel yatırımlar uzun vadede kendi dövizlerini kendileri yaratır. Bundan kuşumuz yok. Ancak yakın geçmişte yaşananlara bakarak, bu yatırım koşusunun finansman ayağını doğru oluşturmaya dikkat etmeliyiz. Yatırım hamlesinin özkaynaklarla sınırlı kalmaması için finans sisteminin rol alması zorunludur. Burada önemli olan, kısa vadede, kaynak darlığı içindeki Türk ekonomisinde yatırımlar için doğru finansman kullanılması, ne reel sektörde ne de finans sektöründe gereksiz sistemik vade, faiz ve kur riskleri yaratılmamasıdır.

Bu başarılabilirdiği takdirde yakın geleceğe umutla bakabiliriz.

*Yönetim Danışmanı / FİDER Eski Başkanı

Leasing Sektörünün İlk Dokuz Aylık İşlem Hacmi 2 Milyar Doları Geçti

Leasing sektörünün 2004 yılı dokuz aylık işlem hacmi belli oldu. Bu yılın III.döneminde (Temmuz-Ağustos-Eylül) 758,1 milyon Dolar işlem hacmi gerçekleştiren sektörün dokuz aylık işlem hacmi 2 milyar Dolara (2,043,601,000 Dolar) geçti. Böylece geçen sene aynı dönem itibariyle 1,6 milyar Dolar olan işlem hacmine göre % 30 artış gerçekleşti. Yine geçen sene dokuz aylık dönemde 18.470 adet olan sözleşme adedi bu sene aynı dönemde 20.142 adede ulaştı.

2003 yılını 2,166 milyar Dolar ile kapatan leasing sektörünün bu sene işlem hacminin 2,8 milyar Dolara ulaşması bekleniyor.

Geçen yılın aynı dönemine göre Dolar bazında leasing işlem hacminde en çok artış iş ve inşaat makinalarında (% 123) yaşandı. Bu grubun işlem hacmindeki payı da % 9'dan % 16'ya çıktı. İkinci en çok artış gösteren mal grubu ise elektronik ve optik cihazlar (% 114) oldu. Bu grubun payı da % 3 iken % 5'e yükseldi. Mal grupları arasında basın yayın ekipmanları (% 90) ile üretim makinalarında da (% 52) kayda değer artış yaşandı.

Öte yandan, 2002 ve 2003 yıllarında önemli oranda artış göstererek leasing işlem hacmi içerisinde üretim ekipmanlarından sonra en çok paya sahip tekstil makinalarına yapılan finansman ise (-% 9) oranında düşüş gösterdi ve geçen sene % 19 olan payı bu sene dokuz aylık dönemde % 14'e düştü.

Sektörler bazında baktığımızda finanse edilen projelerin % 50'si imalat sanayinde faaliyet gösteren kuruluşlara, % 43'ü ise hizmet sektöründe faaliyet gösteren kuruluşlara gerçekleştirildi. İmalat sanayinin içinde en büyük oran % 16 ile tekstil ve deri ürünleri, hizmet sektöründe en yüksek pay ise % 13 ile inşaat sektörüne ait. Öte yandan, bu dönemde tarım sektörüne yapılan leasing finansmanı % 4 olarak gerçekleşti.

Sektörün performansını gösteren bir diğer kriter olan net kira alacakları tutarı ise bir önceki döneme göre %14 artış gösterdi. Net kira alacakları, leasing şirketlerinin devam eden sözleşmelerindeki anapara riskini göstermektedir. FİDER'e üye 40 şirketin 35'ine ait verilere istinaden; 30.09.2004 tarihi itibariyle sektörün finanse edilen yatırımlardaki net kira alacağı (finansman tutarı) 2,505 milyar Dolar olarak gerçekleşti. Bu tutar 2004 ilk üç aylık dönemde 2,198 milyar Dolar, ilk altı aylık dönemde ise 2,198 milyar Dolar idi.

FİDER'e üye şirketlerin 30.09.2004 tarihi itibariyle net kira alacağı tutarına göre sıralaması aşağıdaki gibidir :

	NET KİRA ALACAĞI (FİNANSMAN TUTARI) (Bin USD)	2004 YILI 9 AYLIK İŞLEM HACMİ (Bin USD)
ŞİRKETİN ADI		
1 KOÇLEASE	356.863	270.405
2 GARANTİ LEASING	270.095	253.630
3 İŞ LEASING	258.759	200.952
4 YAPI KREDİ LEASING	212.410	132.057
5 CITILEASE	154.006	113.545
6 FFK FON LEASING	138.407	104.788
7 FİNANS LEASING	123.390	136.307
8 TEB LEASING	122.535	84.722
9 BNP-AK DRESDNER LEASING	120.642	65.488
10 DIŞ LEASING	105.021	91.182
11 VAKIF LEASING	95.320	72.437
12 HALK LEASING	94.701	85.644
13 SIEMENS LEASING	66.409	55.799
14 DENİZ LEASING	59.767	48.434
15 ZİRAAT LEASING	43.413	49.801
16 ŞEKER LEASING	43.372	30.707
17 ABN AMRO LEASING	42.338	16.670
18 ALEASE	39.792	38.021
19 A&T LEASING	25.989	15.305
20 PAMUK LEASING	24.759	12.824
21 SANKO LEASING	23.461	2.949
22 TEKSTİL LEASING	22.919	9.388
23 DAIMLER CHRYSLER LEASING	18.910	17.274
24 ULUSAL LEASING	6.767	5.457
25 DEMİR LEASING	6.551	973
26 YATIRIM LEASING	6.353	8.289
27 MNG LEASING	6.266	4.010
28 TEKFEN LEASING	4.979	3.812
29 TOPRAK LEASING	3.169	1.692
30 DAL LEASING	2.625	159
31 DARİ LEASING	2.356	735
32 YALÇINLAR LEASING	857	79
33 KENT LEASING	140	0
34 MERSAN LEASING	55	34
35 SÜZER LEASING	5	0
36 ASYA FİNANS (*)	-	59.696
37 KUVEYT TÜRK (*)	-	48.415
38 DESTEK LEASING	-	0
39 MEKSA LEASING (**)	-	-
40 TİCARET LEASING	-	0

Not: (-) İşaretili şirketlerin verileri mevcut değildir.

(*) Özel Finans Kurumları

(**) Verilerinin yayınlanmasını istemeyen şirketler

Finansal Kiralama Sözleşmesinde Kiralayanın Borçları

Prof. Dr. Atilla ALTOP¹

Bu tebliğde finansal kiralama sözleşmesinde kiralayanın borçlarını ele almayı ve bu borçlar içerisinde de uygulamada en sık sorun yaratan finansal kiralama konusu malı kiracıya zamanında ve gereği gibi teslim etme borcu üzerinde ayrıntılı olarak durmayı kararlaştırdım. Bu nedenle kısaca kiralayanın diğer borçlarını ayrı ayrı ele aldıktan sonra, finansal kiralama konusu malı kiracıya zamanında ve gereği gibi teslim etme borcuna ilişkin ayrıntılı açıklamalarıma geçeceğim.

1-Kiracının Finansal Kiralama Konusu Maldan Yararlanmasına Engel Olacak Davranışlarda Bulunmama Borcu:

Kiralayan, -Finansal Kiralama Kanunu ("FKK") m.13/I uyarınca sözleşme süresince finansal kiralama konusu maldan sözleşmenin amacına uygun olarak her türlü faydayı elde etmek hakkına sahip olan- kiracının, finansal kiralama konusu maldan yararlanmasına engel olacak davranışlarda bulunmamak zorundadır. Örneğin finansal kiralama konusu malı taksitle satın alan kiralayanın, taksitleri ödemediği temerrüde düşmesi sonucunda satıcının satım sözleşmesini feshederek malı geri alması durumunda, kiracı, kiralayanın, sözleşme süresince finansal kiralama konusu maldan yararlanmasına engel olacak davranışlarda bulunmama borcuna aykırı davrandığı gerekçesiyle FKK.m.23/II uyarınca finansal kiralama sözleşmesini feshedip, m.25/II uyarınca tazminat talep edebilecektir.

FKK.m.14/I uyarınca, sözleşme süresince finansal kiralama konusu malın bakımı ve oluşan hasar ve ziyaa katlanma yükümlülüğü kiracıya ait olduğundan, kiralayanın -adi kira sözleşmelerinin aksine- finansal kiralama konusu maldan meydana gelen ve kiracının sözleşmenin amacına uygun olarak her türlü faydayı elde etmesine engel olan arıza ve eksiklikleri giderme yükümlülüğü yoktur. Bu nedenle kiralayan ancak kendisinden kaynaklanan engel olucu davranışlardan sorumlu olup, bunun dışında herhangi bir sorumluluğu bulunmamaktadır².

2-Finansal Kiralama Konusu Malın Mülkiyetini Üçüncü Kişiyeye Devretmeme Borcu:

FKK.m.18 uyarınca, sözleşmede aksi öngörülmemişse kiralayan şirket sözleşme süresince finansal kiralama konusu malın mülkiyetini bir üçüncü kişiye devredemez. Sözleşmede bu yetkinin tanınması halinde ise, devir ancak başka bir finansal kiralama şirketine yapılabilir; devrin kiracıya karşı geçerli olabilmesi onun haberdar edilmesine bağlıdır. Maddenin gerekçesinde de belirtildiği üzere,

devrin kiracıya karşı ancak ona ihbar edilmesi halinde geçerli olacağına ilişkin hükmün en önemli amacı, kiracının devir dolayısıyla zarar uğramasını, özellikle finansal kiralama bedellerini iki defa ödemek tehlikesi ile karşılaşmasını önlemektir. İhbar aynı zamanda kiracıya, devralanın kanunda öngörülen nitelikleri taşıyan bir kiralayan olmadığı şeklinde itirazda bulunma olanağı da vermektedir. Söz konusu ihbar herhangi bir şekle tabi olmadığı gibi, kiracının böyle bir devrin gerçekleştiğini başka kaynaklardan öğrenmesinin de, devrin ona karşı geçerli olması için yeterli sayılması gerekir³.

Madde gerekçesinde, finansal kiralama konusu malın mülkiyetinin devri ile beraber, sözleşmenin de devralana geçeceğinin hükmüne bağlandığı, böylece finansal kiralama işlemlerinin izlenmesinin kolaylaştırıldığı ve bu yolla ortaya çıkabilecek kötü ve yanıltıcı uygulamaların önlenmesi açıkça belirtilmiştir. Bu ifadeden, Borçlar Kanunu'nda sözleşmenin kendisinden doğan bütün alacak ve borçlarıyla birlikte devri kavramına yer verilmemesine rağmen, -tıpkı şerh verilmiş adi kira sözleşmelerinde ve 6570 sayılı GKHK.m.7'de olduğu gibi- FKK.m.18'de de yeni malikin finansal kiralama sözleşmesinde yasal olarak eskisinin yerini alacağı ve sözleşme hükümlerine uymak zorunda kalacağı anlaşılmaktadır. Ancak ben, yeni malikin, ancak FKK.m.8'de öngörülen tescil veya şerh işlemlerinin gerçekleştirildiği tipik finansal kiralama sözleşmelerinde, sözleşme hükümlerine uymak zorunda olduğu; aksi takdirde sözleşme ile bağlı tutulamayacağı kanısındayım. Mülkiyetin devri ile ilgili olmamakla beraber, FKK.m.8'de düzenlenen tescilden beklenen yararın tam olarak sağlanabilmesi için, özel sicil yeni maliki gösterecek şekilde düzeltilmesini zorunlu kılacak bir değişikliğin yerinde olacağı kanısındayım⁴.

3-Finansal Kiralama Konusu Malı Sigorta Ettirme Borcu:

Finansal Kiralama Kanunu(FKK.) m.17/II uyarınca kiralayan şirket, mülkiyeti kendisine ait olan finansal kiralama konusu malı sözleşme süresince sigorta ettirmek zorunda olup, sigorta primlerinin ödenmesi kiracıya aittir. Maddenin gerekçesinde malın finansal kiralama şirketi için bir teminat teşkil etmesinin, onun kendisi tarafından sigorta ettirilmesi zorunluluğunun getirilmesine sebep olduğu belirtilmiştir. Bu nedenle uygulamada bazı kiracıların, finansal kiralama konusu malı kendilerinin de sigorta ettirdiğini belirterek, kiralayanın yaptırdığı sigorta sözleşmesine ilişkin primleri ödemeyi reddetmeleri, yasanın açık hükmü karşısında hukuki himaye göremeyecektir.

1 İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı

2 Prof. Dr. Atilla Altop, Finansal Kiralama (Leasing) Sözleşmesi, Ankara 1990, s.173; Köksal Kocaağa, Türk Özel Hukuku'nda Finansal Kiralama (Leasing) Sözleşmesi, Ankara 1999, s.118.

3 Altop, s.174-175; Kocaağa, s.119-120; Gültekin Nazioğlu, Açıklamalı ve İçtihatlı Finansal Kiralama Kanunu, 2.baskı, Ankara 1998, s.173; Ünal Somuncuoğlu, Türk Hukukunda Finansal Kiralama(Leasing) Sözleşmesine Yüzeysel Bir Bakış, İBD 1986, S.4-5-6, s.252-253

4 Altop, s.174-176.

Yaptırılacak sigortanın kapsamı hakkında yasada bir açıklık bulunmamaktadır. Uygulamada finansal kiralama sözleşmelerinin çoğuna konulan bir hüküm ile, kiralaayanın, kiralanana, kendi seçeceği sigorta şirketine gerekli göreceği haller ve riskler için dilediği şartlarla sigorta ettirebileceği öngörülmektedir. Ancak bu hüküm sayesinde kiralaayanların tam bir hareket serbestisine sahip olacaklarını kabul etmek mümkün değildir. Zira sigorta primleri kiracı tarafından ödeneceğinden, kiralaayanın yapacağı sigorta sözleşmesi ile finansal kiralama konusu mal bakımından gerçekleşme olasılığı hiç bulunmayan veya son derece düşük olan rizikoları da sigorta kapsamına alması veya kendi grup şirketi olan sigorta şirketi ile anlaşarak sigorta sözleşmesinde primleri normalin çok üzerinde belirlemesi durumunda, kiracının buna -MK.m.2'deki dürüstlük kuralına ve kıyasen BK.m.70/2'ye dayanarak- itiraz edebileceği kabul edilmelidir⁵.

Diğer taraftan FKK.m.14/I uyarınca malın sözleşme süresi içinde hasar ve ziya sorumluluğu kiracıya ait olup, kiracının bu sorumluluğu uğranılan zararın finansal kiralama konusu mal FKK.m.17/II uyarınca kendisine sigorta ettirilen sigorta şirketinin ödediği sigorta tazminatı ile karşılanmayan kısmı ile sınırlıdır. Bu düzenleme ile hasar ve ziyadan sorumluluğuna sınırlama getirilen kiracının, kiralaayanın yaptıracağı sigorta sözleşmesinde finansal kiralama konusu malın karşı karşıya bulunduğu branş gereği mutat (alışılmış) olan ziya ve hasar rizikolarının tümünün sigorta kapsamına dahil edilmesinde menfaati bulunmaktadır.

Bu nedenle diğer Avrupa ülkelerinde olduğu gibi, kiralaayanın finansal kiralama konusu malı yeni değeri üzerinden branş gereği mutat (alışılmış) -ve sigorta edilebilir- olan tüm ziya ve hasar rizikolarına karşı sigorta ettirmesi gerektiğini kabul etmenin yerinde olacağı kanısındayım. Bu yasal sigorta yükümlülüğünün doğal bir sonucu olarak, kiralaayanın, finansal kiralama konusu malı sigorta ettirme yükümlülüğünü hiç veya gereği gibi (yani yukarıda belirtilen kapsamda) yerine getirmemesi halinde, hiç veya gereği gibi sigorta edilmemiş malın kiracının elinde iken hasar ve ziyaa uğraması halinde, kiracının meydana gelen zarardan sorumluluğu, -FKK.m.14/I,2'nin kıyasen uygulanması sonucu- mal kiralaayan tarafından gereği gibi sigorta ettirilmiş olsa idi sigorta şirketinin teorik olarak ödemesi gereken sigorta tazminatının zarardan düşülmesinden sonra kalan miktar ile sınırlı olacak, geri kalan zarara yasal sigorta yaptıрма yükümlülüğünü hiç veya gereği gibi yerine getirmeyen kiralaayan katlanacaktır⁶. Bu nedenle ileride hasarın veya ziyanın gerçekleşmesinden sonra tatsız sürprizlerle karşılaşmak istemeyen finansal kiralama şir-

ketlerinin, sigorta sözleşmesini yapmadan önce sigorta ettirilecek rizikolar konusunda kiracı ile yazılı mutabakata varmaları yerinde olacaktır.

Diğer taraftan finansal kiralama konusu malın sigortasız kalmasını kendisi açısından daha riskli bulan ve malın hasara uğraması veya ziyalı halinde sigortadan alınacak tazminatla malın tamirinin veya yenisinin alınmasının gerçekleştirilmesi suretiyle sözleşmeye devam edilmesini kendisi için daha yararlı bulan kiracının, BK.m.97/I uyarınca yargıçtan alacağı izin ile sigorta sözleşmesini, kuruluş masraflarını sonradan faiziyle birlikte kiralaayandan talep etmek kaydıyla -başkası hesabına sigorta şeklinde- bizzat kurabileceği kabul edilmelidir⁷.

FKK.m.17/II'deki kiralaayana sigorta sözleşmesini bizzat kurma zorunluluğu getiren hükmün emredici nitelikte olmadığı ve finansal kiralama sözleşmelerine konacak bir hüküm ile kiracıya sigorta sözleşmesini bizzat kurma yükümlülüğünün öngörülmesinin -kiracı aleyhine sorunlar yaratmayıp, tam tersine ona bazı avantajlar sağlayabileceği için- geçerli sayılacağı genelde kabul edilmekte olup⁸, uygulamada bazı finansal kiralama sözleşmelerine bu yönde hükümler konulduğunu görmekteyiz.

4-Finansal Kiralama Konusu Malı Kiracıya Zamanında Ve Gereği Gibi Teslim Etme Borcu:

a)Malı Kiracıya Teslim Etme Borcu:

Kiralaayan, finansal kiralama sözleşmesinin geçerli olarak kurulması ile birlikte FKK.m.4 uyarınca finansal kiralama konusu malın vasitasız zilyedliğini kiracıya sağlama borcu altına girmektedir. Bu kiralaayanın temel borçlarından biridir ve bu borç ifa edilmeden ne finansal kiralama sözleşmesinin süresi işlemeye başlar, ne de kiracının ücret ödeme borcu -ve diğer borçları- muaccel olur. Bu sonuç özellikle, finansal kiralama sözleşmesinin sui generis kullanımının devri sözleşmesi niteliğine bağlıdır.

Ancak vasitasız zilyedliği kiracıya bizzat kiralaayanın sağlaması gerekmediğinden, uygulamada hemen tüm finansal kiralama sözleşmelerinde, malın vasitasız zilyedliğini, kiralaayan ile satıcı arasında kurulan satım sözleşmesi uyarınca satıcının doğrudan kiracıya geçireceği hükmüne açıkça yer verilmekte ve bu düzenleme geçerli kabul edilmektedir. Satıcının finansal kiralama konusu malı kiracıya teslim etmesiyle birlikte, temsilci kiracı malın vasitasız zilyedliğini, temsil olunan kiralaayan ise MK.m.978 uyarınca malın vasitalı asli zilyedliğini -ve dolayısıyla mülkiyetini- iktisap ederler⁹.

Malın kiracıya ne zaman teslim edileceğinin taraflarca finansal kiralama sözleşmesinde kararlaştırılması gerekir.

5 Altop, s.176-177; Nazlıoğlu, s.169; Kocaoğlu, s.121. – Yargıtay 19.HD.'nin 11.12.1997 t. ve E.1997/6184 K.1997/10551 sayılı kararından:"...Kiralaayan şirket sigorta işlemini yaptırırken, primlerin normal ölçüde olmasına özen göstermelidir. Aksi halde kiracı, MK'nun 2.maddesi uyarınca davacının hakkını kötüye kullandığını ileri sürebilir..."(Nazlıoğlu, s.172)

6 Altop, s.176-178; Prof.Dr.Ünal Tekinalp, Hukuki Yönden Finansal Kiralama Kanunu, Türkiye Sınai Kalkınma Bankası, Finansal Kiralama Semineri, 5-6 Aralık 1985, s.10; Somuncuoğlu, s.252.

7 Altop, s.178; Nazlıoğlu, s.169.

8 Altop, s.177; Nazlıoğlu, s.169; Kocaoğlu, s.121-122.

9 Altop, s.148-150; Kocaoğlu, s.111-112; Nazlıoğlu, s.145; Prof.Dr.Cevdet Yavuz, Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler, 6.bası, İstanbul 2002, s.394.

Aksi takdirde, BK.m.74 uyarınca işin özelliklerine göre, dürüstlük kuralının da yardımıyla kiralayana, malı satın alabilmesi ve kiracıya teslim edebilmesi için uygun bir süre verilecektir.

Finansal kiralama konusu malın kiracıya teslim edilmemesi halini düzenleyen FKK.m.16 uyarınca, finansal kiralama konusu malın, kiralayana malın imalatçısı veya satıcısı ile zamanında sözleşme yapmaması veya gerekli ödemeyi zamanında yerine getirmemesi veya diğer sebeplerle kiracıya teslim edilmemesi halinde BK.m.106-108 hükümleri uygulanır. Bu madde yakından incelendiğinde, kiralayana satım sözleşmesini kurmamasının veya bedeli zamanında ödemesinin kendi kusuruna dayanması gerektiği, bunları yapmamasının satıcıdan kaynaklanan haklı bir nedeni olduğunda, sözkonusu hükmün uygulanmayacağı görülür. Buna bağlı olarak "diğer sebepler" deyiminin de, kiralayana kusuruna dayanan sebepler olarak anlaşılması gerekir¹⁰.

Kiralayana şahsi kusuru olmaksızın satım sözleşmesinin zamanında kurulmaması veya sözleşmenin kurulmasına rağmen malın zilyedliğinin satıcı tarafından zamanında veya hiç kiracıya geçirilmemesi halinde ne olacağına ilişkin herhangi bir hükme FKK'nda yer verilmemiştir. Bu nedenle, tarafların sözleşmeye de konuyla ilgili bir hüküm koymamaları durumunda, m.26 uyarınca uygulanacak olan kira sözleşmesine ilişkin hükümler gereğince kiralayana sözkonusu gecikmeden veya ifa etmemeden sorumlu olacaktır. Ancak uygulamada finansal kiralama sözleşmelerine konan bir hüküm ile, kiralayana, kendi kusuruna dayanmayan geç ifa veya ifa etmeme hallerinde kiracıya karşı sorumluluğunu tamamen ortadan kaldırdığını ve onun yerine satım sözleşmesi gereği satıcıya karşı geç ifa veya ifa etmeme nedeniyle sahip olduğu taleplerini –veya bunların kullanılmasını– kiracıya devrettiğini görmekteyiz. Böyle bir düzenlemenin geçerli sayılacağı ve kiracının kendisine devredilen haklar uyarınca talep edebileceği tazminatın kendi şahsi zararlarını da kapsadığı kanısındayım¹¹.

b) Ayıba Karşı Tekeffül Borcu:

FKK'nda kiralayana ayıba karşı tekeffül borcuna ilişkin herhangi bir düzenleme mevcut değildir. Bu nedenle sui generis bir kullanımın devri sözleşmesi olarak niteleyebileceğimiz finansal kiralama sözleşmesine, FKK.m.26 aracılığıyla adı kira sözleşmelerinde kiralayana ayıba karşı tekeffül borcunu düzenleyen BK.m.249 hükmünün kıyasen uygulanabileceği ve bu hükme göre de kiralayana finansal kiralama konusu malı kiracıya sözleşmenin amacına uygun olarak kullanmaya elverişli bir şekilde teslim etmesi gerektiği ve aksi halde ayıplardan sorumlu olacağı ilk bakışta akla gelebilir. Ancak bu çözüm finansal kiralama sözleşmesinin FKK.m.1'de açıkça belirtilen finansman fonksiyonuna ve finansal kiralama ilişkilerindeki mutad uygulama ile kesinlikle

bağdaşmadığından, uygulamada finansal kiralama sözleşmelerine konan bir hüküm ile, kiralayana –kendi kusurundan kaynaklanmayan– ayıplar nedeniyle kiracıya karşı ayıba karşı tekeffül yükümlülüğünü tamamen ortadan kaldırdığını görmekteyiz. Bu düzenleme hakkaniyete uygun ve geçerlidir. Zira bir taraftan kiralayana bir finans kurumu olarak –tamamen haklı olarak– malın aynı ve ekonomik işe yararlığı ile ilgili hiçbir riske girmek istememektedir. Diğer taraftan finansal kiralama konusu malın teknik ve yatırımsal özelliklerini, malı, satıcıyı ve satım sözleşmesinin koşullarını belirleyen ve malı sözleşme süresi boyunca kullanacak kişi olarak kiracının, malın ayıplı olması riskini ve muayene ve ihbar külfetini bizzat üstlenmesi gerekmektedir. Gerçekten de herşeyden önce finansal kiralama konusu malın teknik ve yatırımsal özelliklerinin belirlenmesinden, malın satıcısı ile satım sözleşmesinin tüm şartlarının görüşülmesine, sözleşmenin kuruluşundan sonra malın teslim alınması sırasında her türlü maddi ayıp kontrollerinin yaptırılıp, bunların satıcıya ihbar edilmesine kadar maddi ve hukuki bütün işlemler kiracı tarafından yapılmaktadır. Buna karşılık kiralayana, finansal kiralama konusu malı sadece dosya üzerinde kiracının kendisine sunduğu bilgiler ışığında inceleyip tanıdıktan sonra, kiracının belirlediği satıcıdan –onların belirlediği şartlarla– satın almakta ve bunun ötesinde mal ile fiziki hiçbir temasa girmemekte, malın kiracıya teslimini bile satıcı gerçekleştirmektedir. Gerçekten finansal kiralama konusu maldaki ayıpları en kolay ve en iyi şekilde belirleyecek ve seçimlik haklardan hangisinin kullanılmasının amaca daha uygun olacağını bilecek kişi, malın teknik ve yatırımsal özelliklerini çok iyi bilen kiracı olup, satıcıyı bulan, onunla satım sözleşmesinin şartlarını en ince ayrıntısına kadar karşılaştıran ve kiralayandan malın zilyedliğini kendisine sağlaması için satım sözleşmesini kurmasını –yani bir bakıma sözleşmenin finansmanını– talep eden kiracının, herhangi bir kredi kuruluşundan kredi alarak sözkonusu sözleşmeyi yapımcı ile bizzat kurması halinde bulunacağı durumdan daha iyi durumda olması da gerekmemektedir. Ancak bu yöndeki hükmün geçerli kabul edilebilmesi için, böyle bir durumda kiracının mağdur olmasının da önlenmesi amacıyla, kiralayana finansal kiralama konusu maldaki ayıp nedeniyle satıcıya –satım sözleşmesi çerçevesinde– ileri sürebileceği talep haklarını kiracıya devretmesi ya da bu hakları kullanması için kiracıya temsil yetki vermesi gerekmektedir¹². Keza devredilen hakların ve taleplerin kiracı tarafından satıcıya karşı ileri sürülebilmesi için gerekli olan diğer bilgi ve belgelerin de kiralayana tarafından kiracıya teslim edilmesi gerekmektedir.

Kendisine ayıplı mal teslim edilen kiracının, uygulamada –finansal kiralama sözleşmelerinde yer alan hükümler uyarınca– satıcıya karşı ileri sürebileceği talepleri kısaca gözden geçirelim:

11 Altop, s.151, 156.

12 Altop, s.159-161; Prof.Dr.Erden Kuntal, Finansal Kiralama Kanunu'na göre Finansal Kiralama (Leasing), Ankara 1988, s.80-81; Dr.Argun Köteli, Karşılaştırmalı Hukuk ve Türk Hukukunda Finansal Kiralama, İstanbul 1991, s.179-180; Kocaağa, s.115-116. – Uygulamada istisnaen de olsa 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ("TKHK") kapsamında tüketici sayılan kiracılar ile finansal kiralama sözleşmesi yapıldığına rastlanılmakta olup, bu sözleşmelerde yer alan TKHK'nda öngörülmuş emredici nitelikteki ayıba karşı tekeffül yükümlülüğünün kaldırılmasına ilişkin hükümler hukuken geçersiz sayılacaktır.

i) Ayıbın giderilmesi (düzeltme): Bu talep üzerine ayıplı mal satıcıya (veya yapımcıya) geri verilecek, o da gerekli tamir ile ayıbı giderdikten sonra malı kiracıya iade edecektir. Satıcının (veya yapımcının) bu şekilde ayıbı gidermesi halinde, bunun gerek satım (veya istisna), gerekse finansal kiralama sözleşmesine herhangi bir etkisi olmayacaktır. Uygulamada bazen satıcının (veya yapımcının), malın ayıplı çıkması durumunda öncelikle ayıbın giderilmesi (düzeltme) talebinin kullanılmasını zorunlu kıldığını görmekteyiz.

ii) Semeninin ayıp oranında indirilmesi : Kural olarak maldaki ayıp oranında semenden indirilen miktar satıcı tarafından kiralayana geri ödenecek ve –finansal kiralama bedellerinin belirlenmesinde bu yeni ve düşük satış bedeli esas alınacağından- finansal kiralama bedellerinde de orantılı bir indirim sözkonusu olacaktır¹³.

iii) Satım sözleşmesinden dönme: Satım (veya istisna) sözleşmesi ile finansal kiralama sözleşmesini hukuki açıdan tamamen bağımsız iki sözleşme oluşturmakla beraber, ekonomik açıdan birbirleriyle sıkı ilişki içerisinde olup, adeta iç içe geçmiş durumda ve her biri ancak diğer ile bir anlam ifade edecek pozisyonda bulduklarından, satım sözleşmesinin dönme sonucunda geçersiz kalması halinde, her iki taraf da –kusurları bulunmadığı sürece- kusursuz imkansızlığa ilişkin BK.m.117 uyarınca finansal kiralama sözleşmesinden kaynaklanan borçlarından kurtulacaklardır. Kiracının maldaki ayıbı teslim sırasında belirleyip, ayıplı malı teslim almaktan kaçınması halinde, malı hiç kullanmayan kiracı finansal kiralama bedellerini ödemekten tümüyle kurtulacaktır. Buna karşılık malın teslim alınıp kullanılmasından sonra ayıbın ortaya çıkması durumunda, ayıba karşı tekeffül hükümleri uyarınca sözleşmeden dönene kadar malı kullanmış olan kiracı, malı kullandığı süreye ilişkin kira bedellerini ödemek zorunda kalacaktır¹⁴.

iv) Malın ayıpsız misli ile değiştirilmesi : Finansal kiralama konusu ayıplı malın bir misli eşya olması durumunda, kiracının bu seçimlik hakkını kullanması üzerine, ayıplı mal kendisine iade edilen satıcının (veya yapımcının) aynı cins ayıpsız malı sözleşme gereği kiracıya teslim etmesi anında, kiralayan MK.m.978 uyarınca sözkonusu yeni ayıpsız malın mülkiyetini kazanacak ve finansal kiralama sözleşmesi de bu yeni mal üzerinde geçerliliğini sürdürecektir¹⁵.

Ancak sözleşmede, kiracının malı teslim alma, muayene ve ayıpları ihbar yükümlülüğünü ancak kiralayanın kendisine yetki belgesi vermesi halinde yapabileceği öngörülmüş ve somut olayda kiralayanın bu yetki belgesini kiracıya veremeyerek malı bizzat teslim alarak satış bedelini satıcıya ödediği ve kendi adamları aracılığıyla kiracının işyerinde monte ettirdiği tespit edilmişse, malda teslim sırasında

mevcut olup da gerekli muayene yapılmadığı için saptanamamış ayıplardan artık kiralayan sorumlu olacaktır. Mahkemelerin, nadiren de olsa uygulamada rastlanan bu tür olağan uygulamadan ayrı durumlarda, kiralayanın ayıba karşı tekeffül yükümlülüğünün varlığını sürdürdüğünü gözden kaçırmamaları gerekir.

c) Zapta karşı tekeffül borcu:

FKK'nda kiralayanın zapta karşı tekeffül borcuna ilişkin herhangi bir düzenleme yer almamakla beraber, sui generis kullanımın devri sözleşmesi niteliğinin bir sonucu olarak, finansal kiralama sözleşmesinde –aksine bir düzenleme öngörülmedikçe- BK.m.253'ün FKK.m.26 uyarınca kıyasen uygulanması gerekecektir. Buna göre bir üçüncü kişinin finansal kiralama konusu mal üzerinde kiracının haklarıyla bağdaşması olanaksız bir iddiada bulunması durumunda, kiralayanın kiracının ihbarı üzerine davayı kendi üzerine almakla ve kiracının maldan sözleşme uyarınca yararlanmasını kısıntıya uğradığında tazminat ödemekle yükümlü olduğu kabul edilecektir.

Kiracının ihbarına rağmen davayı kendi üzerine almayan ya da ihlale son vermek için gerekli davayı açmayan veya davayı üzerine almasına veya açmasına karşın başarıya ulaşamayarak üçüncü kişinin ihlalini önleyemeyen kiralayan, BK.m.253 uyarınca kiracının bu yüzden uğradığı zararı tazmin etmekle yükümlü olacaktır. BK.m.192 ve m.193 hükümlerinin kıyasen uygulanması sonucu, tam zapt halinde finansal kiralama sözleşmesi ileriye etkili olarak münfesh sayılacak ve kiracı uğradığı bazı zararlarının tazminini talep edebilecektir. Kısmi zapt halinde ise, kiracı ya finansal kiralama bedellerinde yoksun kalınan kullanım olanağı oranında indirim yapılmasını –ve kiralayanın kusurlu olması halinde ayrıca olumlu zararının tazminini- isteyerek sözleşmeye devam edebilecek, ya da üçüncü kişinin hakkını bilseydi finansal kiralama sözleşmesini hiç kurmayacağına ilişkin anlaşıldığı durumlarda, sözleşmenin tamamen feshini ve kiralayana karşı bazı tazminat taleplerini ileri sürebilecektir. Uygulamada finansal kiralama sözleşmelerinin çoğunluğuna konan bir hüküm ile, -ayıba karşı tekeffül düzenlemesine paralel olarak- kiralayanın zapta karşı tekeffül yükümlülüğünü, kendisinin satıcıya (veya yapımcıya) karşı satım (veya istisna) sözleşmesi uyarınca zapta karşı tekeffülden doğan talepleri ile sınırladığı ve bu taleplerin ileri sürülmesi yükümlülüğünü de kiracıya yüklediği görülmekte olup, böyle bir düzenlemenin –hakkaniyete ve finansal kiralamanın özelliklerine de uygun olduğundan- hukuken geçerli olacağı kanısındayım¹⁶.

Bu bildiri 9 Ekim 2004 tarihinde düzenlenen Finansal Kiralama Hukuk Sempozyumu'ndan alınmıştır.

13 Semenden indirilen miktarın doğrudan kiracıya ödeneceğine ve finansal kiralama bedellerinde herhangi bir değişiklik yapılmayacağına ilişkin bir hükmün finansal kiralama sözleşmesine konulmasının geçerli olacağı öğretilmektedir (Alttop, s.164).

14 Sonradan ortaya çıkan ayıbın, kiracının maldan tam olarak yararlanmasını baştan itibaren engellediği durumlarda, kiracının dönme tarihinde kadar ödeyeceği finansal kiralama bedellerinde ayıp oranında bir indirim yapılmasının uygun olacağı kanısındayım.

15 Alttop, s.163-169. – Kiracı, kiralayanın kusuru varsa, kullandığı seçimlik hakkının yanı sıra, ayıp nedeniyle uğramış olduğu zararlarının tazminini de kiralayandan talep edebilecektir (Kocağa, s.118).

16 Alttop, s.170-172

Finansal Kiralama Hukuk Sempozyumu

FİDER Sempozyum Komitesi*

Derneğimiz ve Galatasaray Üniversitesi'nin işbirliği ile 9 Ekim 2004 tarihinde Galatasaray Üniversitesi'nde düzenlenen "Finansal Kiralama Hukuku" başlıklı Sempozyuma katılan çok sayıda yargı üyesi, akademisyen, hukukçu, üye şirket yöneticileri ve kamu görevlileri gerek davetimize icabet etmek gerekse sunumlara ve değerlendirmelere aktif katılım sağlamak suretiyle bizleri onurlandırdılar.

Sempozyum Derneğimizin Genel Sekreteri Müge Karışman'ın açılış konuşmasını müteakiben, Galatasaray Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Duygun Yarsuvat ve Dekanı Prof. Dr. Hamdi Yasaman'ın konuşmaları ile başladı. Sn. Yarsuvat, finansal kiralama kanunu tasarısının, yeterince tartışılıp, uygulanırdıktan sonra kanunlaşması yönündeki temennisini dile getirdi; bireysel leasing'in Türk hukuk sisteminde yer alması, sale & lease back ve alt kiralama konusu ile sözleşmenin süresinin tarafların anlaşması ile değiştirilememesi gibi konulara kısaca değindikten sonra, ceza hükümlerinin leasing kanununda mümkün olduğunca az yer alması gerektiği hususunda görüşlerini belirtti. Ayrıca Sn. Yarsuvat, Vergi Usul Kanunundaki leasing tanımı ile Finansal Kiralama Kanununda yer alan leasing kavramları arasındaki açık tanım farkına da dikkati çekti ve bu hususun düzeltilmeye muhtaç olduğunu vurguladı. Sn. Hamdi Yasaman, söz konusu sempozyumun, gerek uygulamaya gerekse akademik hayata büyük faydaları olduğunu vurguladıktan sonra, konuşmasını, finansal kiralamanın, şirketler için önemli bir finansal araç olduğu, hızla gelişen teknolojinin yakalanması ve teknolojinin amortismanı açısından faydaları bulunduğunu belirterek finansal kiralamanın bu bakımlardan önemli ve yeni bir kurum olduğunu belirterek tamamladı.

Derneğimiz Başkanı Sn. Dursun Akbulut sunumuna, leasing'in adi kiralama ile farklılıklarını belirterek başladı ve finansal leasing ile operasyonel leasing'in farklılıklarına değindi. Sn. Akbulut, Türkiye'de yapılmakta olan leasing işlemlerinin hemen hemen tamamının finansal leasing olduğunu, ancak son yıllarda sektörde, operasyonel leasing'e doğru bir eğilim başladığını; gerçekte Finansal Kiralama Kanunu'nun operasyonel leasing'e cevaz verdiği halde, tanımlardaki bulanıklığın şirketleri operasyonel leasing yapma konusunda tereddütte bıraktığını, ayrıca Vergi Usul Kanununun mükerrer 290'ncü maddesindeki tanımın sadece finansal leasing'i tarif ettiğini, operasyonel leasing işlemlerinde nelerin uygulanacağı hususunda belirsizlik bulunduğunu; bu durumun ise leasing şirketlerinin operasyonel leasing'e tereddütle yaklaşmalarına neden olduğunu vurguladı. Sn. Akbulut, ayrıca operasyonel leasing'in, şirketlere ve finansal kiralama şirketlerine tanıdığı imkanları şu şekilde sıraladı : Mal bedelinin tamamı ödenmediğinden finansal leasing'e oranla daha düşük kiralar ödenir; dört sene sonra ikinci eli olan bir malın bugünden bedelini ödemek yerine, daha düşük bedel ödeme ve ödenen bedellerin tamamının giderleştirilmesi ve şirket rasyolarının iyileştirilmesi gibi imkanlar yaratır. Ayrıca, bu tür işlemler bilanço dışı yansımada olmadığı için bilanço dışı fonlama imkanı sağlar. Özellikle uluslararası şirketlerde, yatırım bütçesi yerine operasyonel bütçe içerisinde yatırım yapma imkanı sağlar. Şirketlere teknoloji değişimi riski almama imkanı sağlar. Leasing şirketleri açısından ise durum şudur; Operasyonel leasing'de leasing firması malın

ikinci el riskini almaktadır. Özellikle üretici veya satıcı firmaların kurmuş olduğu leasing şirketlerinde bu şirketler, ikinci el malı nerede pazarlayacaklarını iyi bildikleri için, mala ilişkin riski alırlar ve bu şekilde hem kiracıya daha az bedel ödetmiş olurlar, hem de kendileri malı pazarda ikinci kez satarak ilave gelir elde etme imkanına kavuşurlar. Sn. Akbulut sunumunun kalan bölümünde, leasing'in avantajlarını sıraladı. Bu çerçevede, hukuki mülkiyetin leasing şirketinde olmasının çeşitli avantajları bulunduğu, malın teminat işlevi olması nedeniyle leasing şirketlerinin kredilendirmede, bankalara oranla daha esnek davranabildikleri, bu nedenle bankaların kredi vermedikleri şirketler için leasing'in alternatif finansman yöntemi olduğu, leasing işleminde, piyasadaki faizlerin artması durumunda şirketlerin beklenmedik faiz ve maliyet artışlarıyla karşılaşma riski bulunmadığı, özellikle küçük ve orta ölçekli firmaların ithalat işlemlerini kendi başlarına yürütme imkanları kısıtlı olduğundan leasing firmasının bu işlemleri tamamlamasının bu firmalara rahatlık sağladığı, uzun vadeli fonlamanın yarattığı avantajların yanı sıra vergi avantajları bulunduğunu vurguladı.

Sn. Akbulut, Türkiye'deki leasing sektörünün dünya sıralamasında 29 uncu sırada yer aldığını, Avrupa Birliği ülkeleri içerisinde ise çok alt sıralarda bulunduğunu ; bu çerçevede gerek dünya gerekse Avrupa liginde bakıldığı zaman Türkiye leasing sektörünün çok gelişmiş olmadığını; Türkiye'de operasyonel leasing'in yapılamıyor olmasının, bu az gelişmişliğin nedenlerinden en önemlisini oluşturduğunu; diğerlerinin ise, alt kiralama izin verilmesi, sale & lease back imkanı tanınması, tescil müessesesinin sağlıklı bir yapıya kavuşturulması, vergi düzenlemeleri gibi hukuki alt yapıdan kaynaklanan noksanlıklar olduğunu belirtti. Sn. Akbulut, sunumunu tamamlarken, iflasın ertelenmesi kararlarının leasing sisteminin temelini sarstığına değindi ve bu kararların mutlak suretle ehil bilirkişilerce düzenlenecek raporlara dayandırılması konusunda mahkemelerin gerekli özeni göstermeleri gerektiği konusundaki görüşlerine yer verdi.

Oturum, Prof. Dr. Erden Kuntalp'ın sunumu ile devam etti. Sn. Kuntalp, 19 yıl önce düzenlenmiş olan finansal kiralama kanununun artık ekonomik gelişmeleri karşılayamadığını, diğer bir ifade ile kanunun çizdiği ilişkinin ihtiyaçlara artık "dar geldiğini" belirterek sözlerine başladı ve şu belirlemeleri yaptı; Finansal kiralama sözleşmesindeki amaç, finansman sağlayabilmektir. Bu finansmanın ise, finansal kiralama şirketi tarafından taşınan bir riski vardır. Bu risk, bir teminata bağlanmaktadır ki bu teminat malın bizzat kendisidir. Malın mülkiyetinin finansal kiralama şirketinde olması sadece teminat amacına yönelik olup, mülkiyetten kaynaklanan risklere finansal kiralama şirketi değil, malı seçmiş beğenmiş olan kiracı katlanmalıdır. Risklerden biri, malın telef olmasıdır. Bu durumda dahi, kiracı leasing bedellerini ödemekle mükelleftir. Malın ayıplı çıkması, ekonomik yararı sağlamaması gibi riskler de kiracının üzerindedir. Malın risklerinin kiracıda bırakılmış olması, kiracı şirketin mal üzerindeki yararlanma imkanlarını, normal bir zilyedin yararlanma imkanından daha öteye götürme zorunluluğunu beraberinde getirmiştir. Bu nedenledir ki, mülkiyet bu ilişkide adeta ikiye bölünmüştür: Hukuki mülkiyet ve ekonomik mülkiyet. Mülkiyetin bu tür ayrılması uygulamada zaman zaman zor-

luklara neden olmakta, kanunun doğrudan doğruya maliki hedef aldığı yerlerde, finansal kiralama şirketinin mi yoksa, maldan her türlü ekonomik faydayı elde eden kiracının mı sorumlu olacağı hususu tereddüt yaratmaktadır. Sn. Kuntalp, finansal kiralama sözleşmelerinin kanunen düzenlenmiş bir tip sözleşme olduğunu belirtti, akid serbestisi kavramına değindi ve bu kavram göz önünde bulundurulmak suretiyle 19 yıl önce hazırlanan bu Kanunun, uygulamadaki bilgi ve tecrübeler ışığında yeni baştan ele alınması gerektiğini vurguladı. Sn.Kuntalp, finansal kiralama sözleşmesinin feshini müteakiben mahkeme tarafından verilen tebdir kararına istinaden kiracıdan geri alınan malın, iade davası sonuçlanıncaya kadar satılamaması nedeniyle kiralaayan şirketin zarara uğradığından bahisle ne tür bir çözüm önerebileceği şeklindeki soruya verdiği cevapta; malın teminat karşılığı kiralaayana iade edilmesinin, kiralaayanın haksız çıkması halinde ise, söz konusu teminattan kiracının zararının karşılanması en doğru çözüm olduğunu belirtti. Sn. Kuntalp, bir başka soru nedeniyle, mütemmim cüz niteliğindeki malların, bağımsız eşya olabilme niteliğini kaybetmediği sürece finansal kiralamaya konu olabileceğini, diğer yandan bilgisayar programlarının kanunun açık düzenlemesi karşısında finansal kiralamaya konu olamayacaklarını ifade etti.

Daha sonra söz alan Prof. Dr. Atilla Altop finansal kiralama sözleşmesinde kiralaayanın borçları, özellikle teslim borcu ve bundan kaynaklanan sorumlulukları, kiralaayanın ayıba veya zapta karşı tekeffül yükümlüğü olup olmadığı konusunda görüşlerine yer verdi ve şu hususları dile getirdi; Sözleşme süresince kiralaayan öncelikle malı, kiracının her türlü faydayı elde edecek şekilde kullanımına engel olmamak şeklinde olumsuz bir borç yüklenmiştir. Diğer bir deyişle kiracının malı kullanamaması kiralaayanın kusurundan kaynaklanıyorsa, kiralaayanın sorumluluğundan söz edilemeyecektir. Kiralaayan açısından ikinci borç, finansal kiralama konusu malın mülkiyetini, sözleşme süresince bir üçüncü kişiye devretmeme borcudur. Bu düzenlemenin, taraflar arasında devrin kararlaştırılmış olması ve devralanın bir finansal kiralama şirketi olması gibi bir iki istisnası olmakla birlikte temel kural bu şekildedir. Kanunda düzenlenen üçüncü borç ise, finansal kiralama konusu malı, sözleşme süresince sigorta ettirme borcudur. Bu düzenlemenin nedeni, finansal kiralama konusu malın teminat olmasında yatmaktadır. Malın sigorta ettirilmesi, kiralaayana menfaat sağladığı için, kanun bu yükümlülüğü kiralaayana tanımıştır. Ancak, taraflar arasında kararlaştırıldığı hallerde, bu yükümlülüğün kiracıya yüklenmesi de mümkündür. Ancak hangi risklerin sigorta ettirileceğinin taraflar arasında, ister sözleşmede, ister sözleşme dışında ayrı bir protokolle saptanmasında, olası ihtilafları önlemek adına yarar bulunmaktadır. Bu şekilde kiracının gereksiz risklerin sigorta kapsamına alındığı ve fazla prim ödediği şeklindeki yakınmaları ile kiralaayanın gerekli tüm riskleri kapsayacak şekilde sigortalanmama ihtimali ortadan kalkmış olacaktır. Sigortanın kiracı tarafından yaptırılmasının kararlaştırıldığı durumlarda dahi sigorta, kuşkusuz kiralaayan adına yaptırılacaktır. Borç konusundaki dördüncü düzenleme, kiralaayanın malı teslim borcudur. Sözleşme süresince, kiracı vasıtasız zilyed olacaktır ve kiralaayan bunu sağlamak zorundadır. Kiralaayan, uygulamada bunu satıcı vasıtasıyla yerine getirmektedir. Satıcı, malın vasıtasız zilyedliğini kiracıya verdiği anda, kiracı vasıtasız zilyed, kiralaayan da vasıtalı asli zilyed olarak malın mülkiyetini kazanmış olmaktadır. Kanunun "kiralaayanın satıcı ile zamanında sözleşme yapma-

sı veya gerekli ödemelerde bulunmaması nedeniyle mal teslim edilmezse, Borçlar Kanunu 106 hükümleri uygulanır" şeklindeki düzenlemesini "kiralaayanın kendi kusuru ile sözleşmeyi zamanında yapmaması veya gerekli ödemelerde bulunmaması" şeklinde anlamak gerekir. Diğer bir husus, ayıba karşı tekeffül borcudur. Satıcıyı ve malı bulan, maldan anlayan, kontrollerini yapan kiracı olduğu için, sadece finansman sağlamakla görevli finansal kiralama şirketini malın ayıplarına karşı sorumlu tutmamak gerekir. Bu konuda finansal kiralama sözleşmelerinde mutlaka düzenleyici hükümler vardır. Bu hükümler genellikle, kiracının da zarar görmesini engellemek açısından "kiralaayan, satıcıya karşı sahip olduğu ayıba karşı tekeffülden doğan haklarını kiracıya devreder" şeklinde düzenlenmektedir. Bu durumda, kiracı satıcıya ihbarda bulunacak ve Borçlar Kanunu m.106'daki seçimlik haklarından birini kullanacaktır. Ancak kiracı, bu haklarından hangisini kullanırsa kullansın, kiralaayana karşı, sözleşmeden doğan yükümlülükleri devam edecektir. Bu açıklanan sistem, malı kiracının teslim alması konusunda kiralaayanın kiracıyı yetkilendirmiş ve kiracının da bu yetkiye dayanarak malı teslim almış olması hali içindir. Aksi durumda, malın kiralaayan tarafından bizzat teslim alınmış olması halinde ise malın kontrolünü yapma görevini ve ayıba karşı riski kiralaayan üstleniyor demektir. Kiralaayanın zapta karşı tekeffül borcu da, aynen ayıba karşı tekeffülden açıklanan sisteme tabidir. Sn. Altop, bir soru üzerine, malın henüz satıcı elinde iken ve teslimden önce hasara uğraması halinde, sorumluluğun satıcıda olduğunu, teslim gerçekleşmediği için sözleşme süresinin henüz başlamadığını ancak kiralaayan şirketin tedbirli olmak adına sigorta yükümlülüğünü yerine getirmiş veya getirtmiş olması gerektiğini; buna karşılık malın kiracıya veya kiracının taşıyıcısına tesliminden sonra hasar meydana gelmesi halinde, hasarın artık kiracıya geçmiş olacağını ve finansal kiralama sözleşmesinden doğan yükümlülüklerinin aynen devam edeceğini belirtti.

Sempozyum Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'in son dönemde, pek çok şirket gibi finansal kiralama şirketlerinin de gündemini meşgul eden bir konu olan "iflasın ertelenmesi" ile ilgili sunumu ile devam etti. Sn. Pekcanitez, öncelikle konu hakkında genel bir açıklama yaptı ve kanunun amacının, sermaye şirketlerinin borca batık olmaları halinde, belirli bir süre korunmaları ve tekrar ekonomiye kazandırılmaları olduğunu belirtti. Sn. Pekcanitez diğer yandan, şirketlerin kurtarılması amacıyla, İcra İflas Kanununda "konkordato", "mal varlığının terki suretiyle konkordato", "uzlaşma suretiyle yeniden yapılandırma" gibi başka sistemlerin de yer aldığını belirtti ve bu kadar çok "borçtan kurtulma" müessesesinin yer almasının ne kadar doğru olduğunun tartışılması gerektiğini ifade etti. Sn. Pekcanitez'in sunumda şu hususlar yer aldı; İcra İflas Kanununda düzenlenmiş olan konkordato müessesesine son düzenleme ile birlikte getirilen "5 ay içinde tasdik ettirme zorunluluğu" nedeniyle bu müessese işlemez hale getirildi. Uzlaşma yoluyla yeniden yapılanma müessesesi ise alacaklılarla uzlaşmayı gerektirmesi ve ayrıca çok pahalı oluşu nedeniyle henüz uygulama imkanı bulmadı. İflasın ertelenmesi müessesesi sadece sermaye şirketleri ve kooperatifler için söz konusudur oysa ki örneğin konkordato tüm borçluları kapsamına alan bir sistemdir. İflasın ertelenmesinin talep edilebilmesi için, şirketin borca batık olması gerekmektedir. Bir şirketin borca batık olup olmadığının ne şekilde tespit edileceği hususunun çok net olması gerekmektedir. Borca batık durumda olan şirketin, mahke-

meye "iyileştirme projesi" sunması gerekir. İyileştirme projesi mutlaka orta süreli olmalı, inandırıcı ve somut verilere dayanmalıdır. Borca batıklığın tam olarak ne zaman ve ne şekilde giderileceğinin ve en önemlisi bu projenin sonunda alacaklıların alacaklarının ne zaman ödeneceğinin belli olması gerekir. Bugüne kadar bu konuda verilen yargı kararları içerisinde, sadece bir tane kararda –Ankara 3.üncü Asliye Hukuk Mahkemesinin bir kararında- borçluya "önce sen tasarruf yap" mantığı ile yaklaşmaktadır. Gerçekten de şirket iflasın ertelenmesi kararı almakta ancak diğer yandan yönetim kurulu üyeleri en lüks otomobillere binmeye devam etmektedirler. Özellikle, finansal kiralama yoluyla alınmış bu tür lüks malların, iflasın ertelenmesi kapsamına alınmaması, mahkemelerin kararlarında bu malları ayırt etmeleri gerekmektedir. Bu konuda uygulamada çarpıcı örnekler bulunmaktadır. Örneğin, şirket iflasın ertelenmesini 22.10.2003 tarihinde talep etmiş; 23.10.2003 tarihinde mahkeme tedbir kararı vermiş ancak bir yıl geçmiş, mahkeme henüz iflasın ertelenmesi talebine yönelik kararını vermemiştir. Bir günde tedbir kararı veren mahkemenin nihai kararı bir yıldır verememesi tehlikeli bir durum yaratmaktadır. Bu karar nedeniyle herhangi bir teminat vermemiş olan ve üstelik henüz kayyum kontrolüne de tabi olmayan borçlu, bu bir yıllık süreyi kötü niyetle kullanabilecektir. Mahkeme kararlarında "alacaklıların takip hukuku dışında kullanabilecekleri temlik, takas, mahsup, hapis, protesto, temerrüd gibi hukuki işlemlerin ve bunları hukuki sonuçlarının durdurulması" şeklinde tedbir kararlarına rastlanmaktadır. Oysa mahkemenin maddi hukuka ilişkin sonuçlara müdahale etmemesi gerekmektedir. Bir diğer mahkeme kararında, geçmişe yönelik hacizlerin kaldırılmasına karar verilmektedir. Oysa ki kanun takip işlemlerinin durdurulmasından söz etmektedir; hiçbir şekilde geçmişe yönelik takiplerin kaldırılması söz konusu olamaz. Diğer bir örnekte; mahkeme tarafından "bankanın borçlu lehine düzenlediği teminat mektubunun paraya çevrilmesinin önlenmesine" ; bir başka örnekte ise "yönetim kurulu üyeleri ile onların ikinci dereceye kadar olan hısımlarının mallarının haczedilememesine" karar verilmiştir. Sn.Pekcanitez, iflasın son çare olarak düşünülmesi gerektiğini ancak iflasın ertelenmesi müessesesinin iyi niyetle uygulanması gerektiğini, kötü niyetli uygulamaların engellenmesinin zorunlu olduğunu belirtti. Sn. Pekcanitez bir soru üzerine, iflasın ertelenmesi müessesesi içerisinde alacaklıların kefillere başvurmalarının engellenmesinin doğru olmadığı, özellikle mahkemelerin bu yönde karar vermeleri gerektiği hususunda görüşlerini belirtti ve kanunun tedbirleri, sadece mal varlığını azaltıcı davranışlara yönelik öngördüğünü, bu anlamda maddi hukuka girilmemesi gerektiğini vurguladı. Sn. Pekcanitez bir diğer soru üzerine, İcra İflas Kanunu'nun 150/ı maddesinin çok istisnai bir hüküm olduğunu belirtti ve Yargıtay 12.Hukuk Dairesinin ilgili kararını bu nedenle isabetli bulduğunu, finansal kiralama şirketlerini de kapsayacak özel bir düzenleme olmadığı sürece 150/ı nın bu şekilde uygulanmasının doğru olduğunu ifade etti.

Tebliğlerin sunumunun yapıldığı sabah oturumunun tamamlanmasından sonra Sempozyum'un; Prof.Dr.Ünal Tekinalp, Prof. Dr. Cumhuri Özakman, Prof. Dr. Nami Barlas ve Fider Başkanı Dursun Akbulut'un panelist olarak yer aldığı ve Yargıtay 12.Hukuk Dairesi Başkanı Işıl Ulaş tarafından yönetilen panel bölümüne geçildi. İlk olarak Prof.Dr.Ünal Tekinalp söz alarak, İcra İflas Kanunu'nun

179/a ve b hükümleri ile hazırlanmakta olan T.Ticaret Kanunu'nun ilgili hükümleri arasındaki paralelliği, tamamlayıcılığı aksettirmek istediğini belirtti. Sn. Tekinalp hazırlıkları devam etmekte olan yeni T.Ticaret Kanunu'nda yer alan iflasın ertelenmesi ile ilgili düzenlemeleri şu şekilde sıraladı: Borca batıklıkla ilgili olarak, tasarıda üç önemli yenilik getirilmiştir. Bu yeniliklerden birincisi şudur; İki bilanço çıkarılacaktır. Bu bilançolardan bir tanesi, borca batıklık emareleri varsa, aktiflerin muhtemel satış değerleri üzerinden bir bilanço; ikincisi, yaşatılması gerekli bir şirkette, aktiflerin ifade ettikleri değer açısından bir bilanço. Bu iki bilançonun ortaya çıkardığı sonuç borca batıklık ise, ortada borca batıklık var demektir. Ayrıca, şirketin borca batık olup olmadığı hususunda, denetçi bir rapor vermek zorundadır. Bu denetçi, mevcut kanundaki organ denetçi değildir. Bütün denetçiler, hesap denetçileri ve işlem denetçileridir. İşlem denetçileri bağımsız denetleme kuruluşlarıdır. Bu durumda, uzman denetleme kuruluşu, bilançoğu inceleyecek ve bilançoğu inceledikten sonra bir hafta zarfında rapor verecektir. Bu raporda, şirketin borca batık olduğu belirtilecek ve ayrıca önlemler gösterilecektir. Mevcut İcra İflas Kanunundaki düzenlemeden farklı olarak burada "borca batık olduğunu söyleyen" ve "önerilerde bulunacak olan" yönetim kurulu değildir; bağımsız denetim kuruluşudur. Tasarıdaki, konu ile ilgili bir diğer yenilik, İsviçre'den alınan "alacağın sırasının en alta götürülmesi müessesesi"dir. Eğer bazı şirket alacaklıları, alacaklarının diğer bütün alacaklıların alacakları ödendikten sonra ödenmesine ilişkin en alt sınıra gitmeyi kabul ederse ve bu alacak açığı karşılayacak mahiyette ve miktarda ise, bu durumda, iflas ertelenebilir. Bu, şirketin nefes alması için sağlanan bir imkandır. Bu müessese, iflasın ertelenmesi konusunda, mevcut durumda verilmekte olan kararlara ilişkin endişeleri ortadan kaldıracak bir husus, hakimnin elinde çok iyi bir araçtır. Diğer bir müessese, limited şirketlerde söz konusudur. Hüküm şöyle işlemektedir; ortaklar ve onlara yakın kişiler tarafından şirkete verilen ve öz sermayenin yerini tutan nitelikteki ödüncüler, tüm alacaklardan sonra gelecektir. Şirkete ortak veya onun yakınları borç vermişse, bu borç en sonda yer alacaktır. Burada sözü edilen ödünç işlemleri öz sermayenin yerini tutar niteliktedir. Bunlar, "esas sermayenin ve kanuni yedek akçe-lerin aktifler tarafından artırılıp karşılanmadığı, borca batık bir anda verilen bütün ödüncüler"dir. Sonuç olarak denilebilir ki, şirketin mali durumu itibarıyla, öz sermaye konulmasının uygun olduğu anda, ortakların veya onların yakınları tarafından verilen her borç, sermayenin yerini tutan ödünç mahiyetinde olup, en alt sıraya gidecektir. Ayrıca, iflasın açılmasından önceki 1 yıl içerisinde, özsermayenin yerini tutar nitelikteki ödüncülerin iadesi amacıyla yapılan tüm ödemeler, alıcısı tarafından iade edilecektir. Tasarıda, gerek iflasın ertelenmesi ve gerekse kayyum atanması kararları tescil ve ilana tabidir. Ayrıca, kayyumların temsil yetkileri hakimler tarafından belirlenecektir. Kayyum tayini, görevleri ve mahkemece verilen temsil yetkisi ve eğer üçüncü kişilerin korunmaları yönünden gerekli ise, bu yetkilerin sınırları tescil ve ilan edilecektir. Tasarıda yer alan diğer bir yenilik, şirketle ortak arasında cari hesap mukavelesinin yasaklanmasıdır. Bu durumda, artık şirket ortaklarına borç veremeyecek, ortak sermaye arttırmalarını şirketten finanse edemeyecektir. Bu hem hukuken yasaklanmakta hem de ceza hükmü altına alınmaktadır. Bir diğer yenilik, şirket yönetim kurullarının "erken teşhis komitesi

kurma" zorunluluğudur. Sn. Tekinalp sözlerini tamamlarken, söz konusu yeniliklerin sistemin daha adil ve iyi çalışmasına yönelik planlandığını ancak bu yeniliklerin dahi iyileştirme projesine ilişkin ciddiyet ve inandırıcılığı sağlamaya her zaman müsait olamayabileceğini, örneğin "alacağın sırasının en alta götürülmesi müessesesi"nin ancak grup şirketlerinde işleyebileceğini ya da bahsedilen tipte ödünç yok ise bu sistemin uygulanamayabileceğini belirtti.

Söz alan panelistlerden Prof. Dr. Cumhuriyet Özakman, finansal kiralama sözleşmelerinin noterler tarafından düzenleme şeklinde yapılmasının önemine değindi ve bunun, bir yandan hukuki emniyet ve ispat kolaylığı sağlamak açısından, diğer yandan noterler tarafından tutulan sicile yapılacak tescilin temelini teşkil etmesi açısından anlamlı olduğunu belirtti. Sn.Özakman sicile tescilin, finansal kiralama sözleşmelerinin bir geçerlilik unsuru olmadığını, Kanunun 8.maddesinin 2.fikrasında açıklandığı üzere, 3.ncü kişilerin bu mal üzerinde iyiniyetle aynı hak iktisaplarını engelleyen bir kayıt fonksiyonu taşıdığını; ancak diğer yandan noterler huzurunda tutulan sicilin aleniyet fonksiyonu sağlamasının kolay olmadığını, bu tescilin birlik bünyesinde tutulan sicile yapılması halinde aleniyet fonksiyonunun daha rahat gerçekleşeceğini, sicile tescili gereken haklara ilişkin sözleşmelerin mutlaka düzenleme şeklinde yapılmasının gerekmediğinden bahisle finansal kiralama sözleşmelerinin adi yazılı şekilde yapılması yönündeki düzenlemenin mümkün olabileceğini, tescili yaptırmakla yükümlü olması gereken tarafın malın maliki sıfatıyla finansal kiralama şirketi olması gerektiğini, tescilin gerçekleşmesinin belirli bir süre ile sınırlandırılmasının doğru olduğunu ifade etti. Sn. Özakman ayrıca, finansal kiralama konusu malın zilyedliğin devri yasağının emredici nitelikte olduğu düşüncesinde olduğunu, zilyedliğin devrine cevaz verilmesi halinde 8.nci maddede sözü edilen tescilin yanısıra, zilyedliği devredenin yanında devralan kişinin de sicile bildirilmesinin zorunlu olduğunu vurguladı.

Prof.Dr.Nami Barlas, Finansal Kiralama Kanunu'nun 25.nci maddesine ilişkin görüşlerini sundu. Sn.Barlas bu konuda şunları aktardı; Kanun'un 24.ncü maddesi "sözleşme sona erdikten sonra, mülkiyeti devralmaya yönelik hakkını kullanmayan veya esasen bu hakkı bulunmayan kiracı, malı, finansal kiralama şirketine iade etmek zorundadır" şeklinde düzenlenmiştir.24.ncü madde tüm sona erme halleri için bir genel hüküm iken, 25.nci madde kiracının ve kiralayanın feshini düzenlemektedir. 25.nci maddenin 2.nci fıkrasına göre, kiracı sözleşmeyi kendi feshetse dahi malı iade edecek ve ayrıca kiralayanın uğradığı zararları tazmin edecektir. Birinci fıkrada ise "sözleşmenin kiralayan tarafından feshi halinde, kiracı, malı iade ile birlikte vadesi gelmemiş kira bedellerini ödemek yükümlülüğü altında olduğu gibi, kiralayanın bunu aşan zararından da sorumludur" denmektedir. Malın iadesi, fesih tarihi itibarıyla muaccel olmuş kira bedellerinin tahsili gayet tabidir; ancak sözleşme sona erdiği halde vadesi gelmemiş kira bedellerinin kiracıdan talep edilmesi, diğer bir deyişle, kiracının kiracı olmadığı bir dönem için kira bedeli ödemesinin istenmesi izahı zor bir durumdur. Doktrinde, bu konuda ileri sürülmüş pek çok görüş bulunmaktadır. Bunlardan bir tanesi, bu düzenlemenin "bir sözleşme cezası, cezai şart" öngördüğü şeklindedir ki bu görüşe, hem içerik hem de ismi açısından katılmak mümkün

değildir. İkinci görüş "müspet zarar tazminatı" görüşü; üçüncü görüş ise "finansman tutarının geri dönüşü" görüşleridir. Bu iki görüş birbirini tamamlayan görüşlerdir. Esasen olumlu zararın tazmini söz konusudur. Bu zarar, kanunkoyucu tarafından, iki dilim halinde düşünülmüştür. Kanunkoyucu, kiralayanın fesih yüzünden uğradığı zararın, her halükarda asgari henüz muacceliyet kazanmamış kira bedelleri kadar olacağı; bunun yanısıra tazminatın ikinci dilimi olarak, eğer varsa, aşkın zarar da talep edilebilme gerektiğini öngörmüştür.Burada, temerrüd faizi, munzam zarar ilişkisine benzer bir durum söz konusudur. Diğer bir konu; finansal kiralama konusu malın mülkiyeti, acaba kiralayan tarafından mutlaka değerlendirilmeli, satılmalı ve elde edilen tutar, kiracının borcundan düşülmeli midir? Yargıtay'ın bu konuda mevcut bir kararında "Finansal kiralama şirketi bu düşümü kabul ettiğinden bu miktar indirilecektir" denmekte ve indirimi sadece finansal kiralama şirketinin kabulüne bağlamaktadır. Bugünkü sistemde, malın kiralayana dönüşüyle değerlendirilmesi ve elde edilecek gelirin kiracının borçtan düşülmesi mümkündür. Bu, yararların denkleştirilmesi ilkesi gereğidir. Sn. Barlas, yeni düzenlemede "Kiralayan fesih sonrasında, malın iadesini, fesih anında muaccel olan, fakat halen ödenmemiş bulunan taksitlerin ödenmesini ve uğradığı olumlu zararın tazminini kiracıdan isteyebilir. Kiralayanın talep edebileceği tazminat tutarı, henüz muacceliyet kazanmamış kira bedelleri toplamından az olamaz. Malın kiralayana iadesi üzerine kiralayan tarafından değerlendirilmesiyle elde edilen tutar, şayet mal tazminat talebi tarihinde henüz değerlendirilmemişse, o tarihteki rayiç piyasa değeri tazminat miktarından indirilir" şeklindeki bir düzenlemenin, daha adil ve daha hakkaniyetli olacağı yönündeki kanaatini belirtti.

Derneğimiz Başkanı Sn. Dursun Akbulut, panelistlerin sundukları görüşlerle ilgili yorumlar yaptı ve ayrıca finansal kiralama şirketlerinin faaliyetlerinden bir tanesinin kredi vermek olduğunu, operasyonel leasing açısından farklılıklar olsa da, özellikle bir finansal leasing işleminin söz konusu olduğu hallerde, bir kredi işleminden söz edilmesi gerektiğini vurguladı ve yeni kanunda alt kiralama, zilyedliğin devri gibi hususların daha net yer alması yönündeki temennisini dile getirdi.

Sempozyumun son bölümünü oluşturan "soru-cevap" bölümünde, Sn. Cumhuriyet Özakman, kendisine yöneltilen bir soruyu cevaplarken, Finansal Kiralama Kanunu'nda ve sözleşmede sayılı haller dışında sözleşmenin tek taraflı feshi imkanı bulunmadığını, ancak tarafların anlaşarak her zaman sözleşmeyi sona erdirebileceklerini, ayrıca sözleşmeye konu malın değiştirilmesi konusunda engelleyici bir hüküm bulunmadığını belirtti. Sn. Nami Barlas, mütemmim cüz vasfına sahip malların hiçbir şekilde finansal kiralamaya konu olamayacağı; kanunda opsiyon hakkının temliğini yasaklayıcı bir hüküm bulunmadığı, kiralayanın sözleşmeye koyacağı yasaklayıcı hükümle opsiyon hakkının temliğini engelleme imkanına sahip olduğu hususlarında görüşlerini dile getirdi.

* Bu yazı Fider Sempozyum Komitesinden Av. Perihan Şenses, Av. Adnan Türkkkan ve Av. Kubilay Marangoz tarafından yazılmıştır.

Wto (Dünya Ticaret Örgütü) Andlaşması Gereği 2005 Yılı İtibarı ile Kotaların Kalkmasının Türkiye-Çin Ekonomik İlişkilerine Etkisi

A. Adil DÖNMEZ *

Çin Halk Cumhuriyeti Aralık 2001 yılında Dünya Ticaret Örgütüne üye olarak dış pazarlara açılmak konusunda önemli bir adım atarak diğer ülkeler ile rekabet etmeye başladı. Bununla birlikte Çin halkının ticaret konusundaki temel felsefesi değişmeye başlamıştır ve yeni süreç ile rekabet piyasasına eşit şartlar ile adım atmaktadır.

En önemli değişiklik olarak planlı ekonomiden Pazar ekonomisine geçişi gösterebiliriz. Bu serbest piyasa koşulları altında tüm sektörler yeniden yapılanmaya başladılar ve üretim kalitesini artırma yönünde hızlı ve önemli gelişmeler gösterdiler. Son yıllarda oldukça fazla yeni ürünler ve ileri teknoloji ürünler başarıyorlar.

Şu anda kotalar kalkmamış olmasına rağmen, iki ülke arasında oldukça yüksek bir oranda ithalat-ihracat dengesi bulunmaktadır. Kotaların kalkması ile birlikte Türk üreticiler Çin mallarının ülkemize gelmesini nasıl engellerizden ziyade sektörel bazda işbirliği içinde bulunarak Çin'e olan ihracatı artırma yönünde çalışmalar göstermelidirler. Çin de üretim maliyetlerinin daha düşük olmasının başlıca nedenleri enerji (elektrik, akaryakıt), düşük işçi ücretleri, üretim yerlerine ait gayrimenkul fiyatlarının düşük olması ve düşük vergi oranlarıdır.

Bununla birlikte çok büyük bir iç pazarı bünyesinde barındırmakta ve hızlı gelişme içerisinde hammadde ihtiyaçlarını karşılayamamakta ve büyük bir hacimde ithalat gerçekleştirilmektedir. Türkiye'nin ilk hedefi mümkün olduğu kadar çok büyük ithalat pastasından pay almaya çalışmak olmalıdır. Türkiye'deki organizasyon ve sektörel işbirliği eksikliğinden dolayı bir çok Türk ürünleri başka ülke firmaları tarafından Çin'e ihraç edilmektedir. Örnek vermek gerekirse Türkiye'de çıkarılan mermerler herhangi bir ülkeye, mermer işleme teknolojisi yüksek İtalya gibi, satılmakta ve buradan da Çin'e ihraç edilmektedir. Çin'li alıcılar buraya geldikleri zaman daha yüksek fiyatlarla karşılaşmakta ve uygun çalışma koşulları elde edememektedir. Bu konuda daha bir çok örnek vermek mümkündür. Son zamanlarda tarafımıza sürekli olarak Çin'den nasıl daha ucuz mal bulurum yönünde talepler gelmektedir.

Yüksek oranda kalite standardı düşük ürünlerin Çin'den ithal edildiğinden şikayet edilmektedir. Fakat bir çok insan bunun kısa zamanda büyük kazanç sağlamak istemekten başka bir düşüncesi olmayan ve Türk halkının düşük alım gücü seviyesini kendine çıkararak kulla-

nan ithalatçılardan kaynaklandığını bilmemektedir. Çin Halk Cumhuriyeti'nde yüksek kalitede çok fazla üretim yapılmakta ve bir çok Avrupa ilkesine ihraç edilmektedir. Bu konuda Türkiye devleti, çok ucuz fiyatlara Çin'de kalitesiz imalat yaptıran bu düşüncedeki Türk ithalatçısının önünü kesecek tedbirler almalı ve kalite konusundaki denetlemelerin titizlikle uygulanmasını sağlamalıdır. Oysaki uzun zamandır bir yerli üretici, ürettiğim ürünleri Çin'e nasıl satarım ne yapmam gerekir diye bir talepte bulunmamaktadır.

Halbuki Çin Halk Cumhuriyeti oldukça büyük hacimde ithalat yapmaktadır. Çin'li üreticiler sektörel bazda fuarlar düzenlemekte, gruplar halinde Türkiye'ye gelerek Pazar araştırması ve iş görüşmeleri yapmaktadırlar. Ürünlerini pazarlama yönünde büyük bir gayret göstermekte ve reklam yapmaktadırlar. Buradaki yerli üreticimiz ise alıcının gelip kapısını çalmasını beklemektedir. Yine bu noktada en büyük eksiklik, üretici firmaların işbirliği içinde kuruluş ve organizasyonlar çerçevesinde çalışmaması olarak görülmektedir. Çin, Türkiye'den çeşitli madenler, her sektöre yönelik hammaddeler, kaliteli kumaş ve giyim malzemeleri, mevsim meyveleri, çiçekler ithal etmeye hazır bir ülke konumundadır.

Ayrıca Türkiye'nin elinde bacasız sanayi olan turizm gibi değerli bir sektör bulunmaktadır. Türkiye ile Çin arasında yapılan anlaşmadan sonra geçen her yıl gelen Çin'li turist sayısında artış görülmesine rağmen bu düşük bir seviyededir. Çin'in hızlı bir şekilde kalkınmasına paralel olarak Çin'li turistlerin dış ülkelere seyahat oranları da artmaktadır. Türkiye çok eski bir tarihe sahip ve birçok kültürü bünyesinde barındıran zengin bir kültür ve tarih turizmine açık bir ülke olmasına rağmen yeterli reklam ve tanıtım yapılmadığı için Çin halkının büyük çoğunluğu Türkiye hakkında fikir sahibi değildir ve zihinlerinde bin bir gece masallarındaki gibi bir ülke hayal etmektedirler. Çinli turistleri Türkiye'ye çekmek için çeşitli reklam çalışmaları yapılmalı ve kültürel organizasyonlar gerçekleştirilmelidir.

Çin'in dünya ticaret örgütüne üye olması iki ülke açısından daha faydalı olacaktır. Bu vesile ile iki ülke arasındaki işbirliği ve yatırım faaliyetlerinde artış görülebilir. Sonuç olarak; bir milyar üç yüz milyon gibi kalabalık bir Pazar Türk ürünlerini beklemektedir.

* AC Danışmanlık / Gyiad Sivil Toplum Kuruluşları ve Sosyal ilişkiler Komite Başkanı

A&T FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Bayar Cad.Şehit Mehmet Fatih Öngül Sk.
Odak İş Merkezi .5 A Blok Kat.4
Kozyatağı-İstanbul
Tel: 0216 445 57 01 Faks: 0216 445 57 07

ALTERNATİF FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Cumhuriyet Cad. No.22-24 80200 İstanbul
Tel: 0212 231 34 34
Faks: 0212 231 50 12

ASYA FİNANS KURUMU A.Ş.

Kısıklı Cad. Kuşbakışı Sk.No.2 81190
Altunizade-İstanbul
Tel: 0216 474 02 22 pbx Faks: 0216 474 02 63

ABN AMRO FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Otlukbeli Cad. Tanburi Ali Efendi Sok. No.13
80630 Etiler-İstanbul
Tel:0212 359 40 40 Faks: 0212 359 50 50

BNP-AK DRESDNER FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Büyükdere Cad. 1.Levent Plaza A Blok No.173
K.7 Levent-İstanbul
Tel: 0212 317 53 00 Faks: 0212317 53 01

CITILEASE FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Şaşmaz Center Saniye Er Mutlu Sk. No.4 K.4
81090 Kozyatağı-İstanbul
Tel: 0216 464 49 00(20 H) Faks: 0216 410 13 38

DC FİNANSAL KİRALAMA TÜRK A.Ş.

Cemal Ulusoy Cad. Basın Ekspres Yolu 34620
Yenibosna-İstanbul
Tel: 0212 471 96 18
Faks : 0212 471 96 19

DAL FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Yenidoğan Mah.Ferhatpaşa Cad.
Dalkıran Triko Merkezi No.24 Kat.4/256
Bayrampaşa-İstanbul
Tel: 0212 613 80 90/10 h Faks: 0212 613 80 99

DARİ FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Fahrettin Kerim Gökay Cad.No.24
Altunizade-İstanbul
Tel: 0216 554 04 00
Faks: 0216 554 04 01

DESTEK FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Büyükdere Cad. Yapı Kredi Plaza C Blok
K.13-/32-33 Beşiktaş-İstanbul
Tel: 0212 325 25 50 Faks: 0212 325 25 60

DENİZ FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Rihtım Cad. No.26 80880 Karaköy-İstanbul
Tel: 0212 292 29 80/89
Faks: 0212 292 29 99

DEMİR FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Büyükdere Cad. 122/B
Esentepe-İstanbul
Tel : 0212 217 17 18 Faks: 0212 211 21 27

DIŞ TİCARET FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Eski Büyükdere Cad. Park Plaza No.22
80670 Maslak-İstanbul
Tel: 0212 345 01 60 Faks: 0212 345 01 70

FİNANS FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Akmerkez B Kulesi K:10
Etiler-İstanbul
Tel: 0212 282 10 90
Faks: 0212 282 10 40-41

FFK FON FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Fulya Aşçıoğlu Plaza. Hakkı Yeten Cad.
No:10/18 Teşvikiye-İstanbul
Tel: 0212-343 15 00
Faks: 0212 343 15 55

GARANTİ FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Eski Büyükdere cad.Ayazağa Köyüolu.No:23
Maslak-İstanbul
Tel: 0212 365 30 00 Faks: 0212 286 77 17

HALK FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

19 Mayıs Cad. I.Golden Plaza K.2 Şişli-İstanbul
Tel: 0212 230 92 48
Faks: 0212 230 46 69

İŞ FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

İş Kuleleri Kule 2 Kat.10 80620
4.Levent-İstanbul
Tel: 0212 350 74 00 Faks: 0212 350 74 99

KENT FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Askerocağı Cad.No:15 Süzer Plaza 80200
Elmadağ-Şişli/İstanbul
Tel: 0212 334 48 00 Faks: 0212 334 45 66

KOÇ FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Kısıklı Cad.No.28 34662 Altunizade-İstanbul
Tel: 0216 554 12 12
Faks: 0216 554 12 13

KUVEYT TÜRK EVKAF FİNANS KURUMU A.Ş.

Büyükdere Cad. No.129
Esentepe-İstanbul
Tel: 0212 354 11 11
Faks: 0212 354 12 12

MEKSA FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Ebulula Mardin Caddesi Maya Meridien İş
Merkezi D2 Blok No.30 K.12 80630
Akatlar-İstanbul
Tel: 0212 351 61 41 Faks: 0212 351 61 06

MNG FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

İnönü Cad. Cumhuriyet Cad. Şakırpaşa İş Hanı
No: 89-91 Elmadağ-İstanbul
Tel: 0212 343 94 80
Faks: 0212 343 96 05

MERSAN FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Barbaros Bulvarı No.127 80700
Balmumcu/Beşiktaş-İstanbul
Tel: 0212 272 28 20 Faks: 0212 272 28 24

PAMUK FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Büyükdere Cad. Enka Binası. No:108 Kat:2-3
34394 Esentepe-İstanbul
Tel: 0212 347 34 00 Faks: 0212 356 30 04-05

SANKO FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Evren mah.Gülbahar sk.No.57 Sanko Pazarlama
İş Mrk. K: 12 34544 Güneşli-Bağcılar/İstanbul
Tel: 0212 413 69 30 Faks: 0212 413 69 31

SIEMENS FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Meclis-i Mebusan Cad. No: 125 K.3-4 34433
Fındıklı-İstanbul
Tel: 0212 251 02 07 Faks: 0212 293 35 30

SÜZER FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Askerocağı Cad.No:15 Süzer Plaza 80200
Elmadağ-Şişli/İstanbul
Tel: 0212 334 48 00
Faks: 0212 334 45 66

ŞEKER FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Nispetiye Cad.Tanburi Ali efendi Sokak No.1
Etiler-İstanbul
Tel: 0212 358 42 92
Faks: 0212 358 43 20

TEB FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Setüstü Haktan İşmerkezi No.45
K.3 Kabataş 80040 İstanbul
Tel: 0212 252 50 00 Faks: 0212 252 55 01

TEKFEN FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Eski Büyükdere cad.Tekfen Tower.No:209
4.Levent-İstanbul
Tel: 0212-357 07 07 Faks: 0212-357 08 25

TEKSTİL FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Ankara Asfaltı Küçükyalı Kavşağı İnönü Cad.
Gökçe Sk. No.14 Küçükyalı-İstanbul
Tel: 0216 489 97 50 Faks: 0216 489 97 85

TİCARET FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Yalı Köşkü Cad. Hayri Efendi Sk. No:36/1
Eminönü-İstanbul
Tel: 0212 514 82 19 Faks: 0212 514 82 18

TOPRAK FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Büyükdere Cad. No.108 Enka Binası K.5 34394
Esentepe-İstanbul
Tel: 0212 356 18 90 Faks: 0212 356 18 70

ULUSAL FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Abide-i Hürriyet cad.Celil Ağa İş Mrk.
No:9 Kat: 10 Mecidiyeköy-İstanbul
Tel: 0212 213 39 09
Faks: 0212 213 39 24

VAKIF FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Basın Ekspres Yolu.Onura İş Merkezi K.7
İkitelli-İstanbul
Tel: 0212 473 59 00
Faks: 0212 473 59 98-99

YALÇINLAR FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Yenibosna Merkez Mahallesi Köyalti Mevkii
Çınar Cad. Rubi Karşısı. İstanbul
Tel: 0212 639 08 23-24
Faks: 0212 639 08 25

YAPI KREDİ FİNANSAL KİRALAMA A.O.

Büyükdere Cad. No.161
Zincirlikuyu-İstanbul
Tel: 0212 266 62 62 Faks: 0212 216 96 15

YATIRIM FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Büyükdere Cad. Nuroi Maslak Plaza A Blok
No: 71 K. 16 Maslak-İstanbul
Tel: 0212 328 18 58 Faks: 0212 328 18 81

ZİRAAT FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Büyükdere Cad.No.43 B Blok K.2 80670
Maslak-İstanbul
Tel: 0212 286 18 28 Faks: 0212 286 18 36

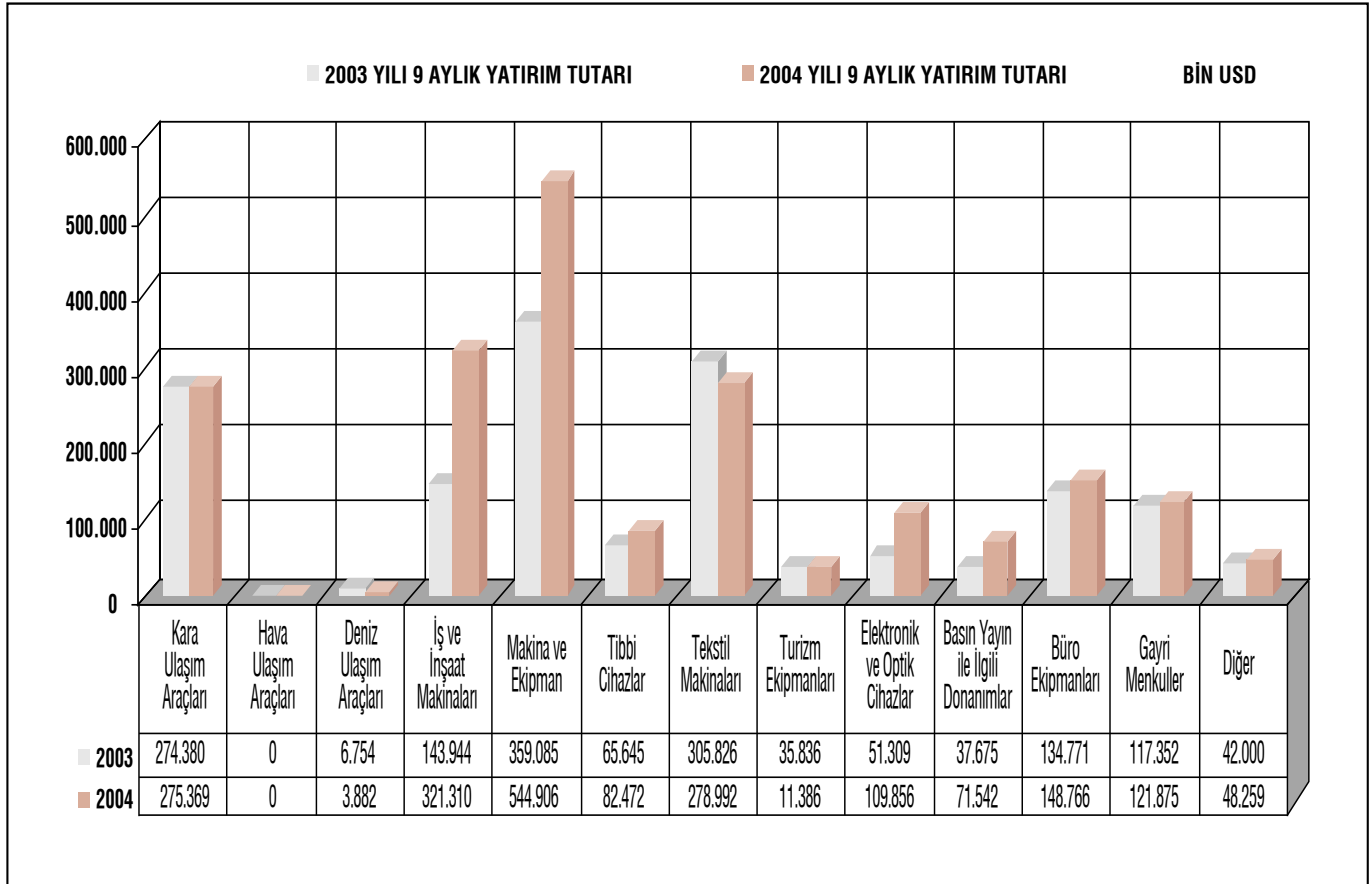

FİDER'in 2004 Yılı 9 Aylık İstatistik Sonuçları

FİDER -Finansal Kiralama İşlemlerinin Mal Gruplarına Göre Dağılımı (Ocak-Eylül 2004)

MAL GRUPLARI	II. DÖNEM (01.04.2004-30.06.2004)			III. DÖNEM (01.07.2004-30.09.2004)			9 AYLIK (01.01.2004-30.09.2004)		
	Milyar TL	Bin USD	Dağılım %	Milyar TL	Bin USD	Dağılım %	Milyar TL	Bin USD	Dağılım %
Kara Ulaşım Araçları	159.107	107.077	14.48	157.326	105.043	13.86	399.367	275.369	13.54
Hava Ulaşım Araçları	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Deniz Ulaşım Araçları	1.486	1.000	0.14	4.222	2.819	0.37	5.791	3.882	0.20
İş ve İnşaat Makinaları	205.169	138.076	18.67	183.873	122.771	16.19	468.326	321.310	15.87
Makine ve Ekipman	259.105	174.375	23.58	326.366	217.912	28.74	785.599	544.906	26.63
Tıbbi Cihazlar	42.249	28.433	3.84	48.212	32.191	4.25	119.110	82.472	4.04
Tekstil Makinaları	150.358	101.189	13.68	142.525	95.163	12.55	401.248	278.992	13.60
Turizm Ekipmanları	18.705	12.588	1.70	22.617	15.101	1.99	52.708	36.373	1.79
Elektronik ve Optik Cihazlar	52.523	35.347	4.78	54.546	36.420	4.80	157.014	109.856	5.32
Basın Yayın ile İlgili Donanımlar	34.937	23.512	3.18	39.085	26.097	3.44	102.783	71.542	3.48
Büro Ekipmanları	83.657	56.300	7.61	83.401	55.686	7.35	215.287	148.766	7.30
Gayrimenkuller	53.757	36.178	4.89	53.211	35.529	4.69	172.753	121.875	5.86
Diğer	37.835	25.462	3.44	20.042	13.382	1.77	70.222	48.259	2.38
GENEL TOPLAM	1.098.888	739.537	100.00	1.135.426	758.114	100.00	2.950.208	2.043.602	100.00
İŞLEM ADEDİ	7.369			7.433			20.142		

Not:FİDER Üye Şirketlerin Yurtiçi Kiralama İşlemlerini Göstermektedir.

Fider Finansal Kiralama Derneği'nin
Yayın Organıdır.

Aralık 2004 Sayı: 11

www.fider.org.tr e-mail: fider@fider.org.tr

FİDER Finansal Kiralama Derneği Adına Sahibi : Dursun AKBULUT

Genel Yayın Yönetmeni : Murat ALACAKAPTAN

Yazı İşleri Müdürü : Müge KARIŞMAN

Adres : Nispetiye Cad. Levent İş Merkezi No: 6 Kat: 2 34330 1. Levent-İST.

Tel: (0212) 284 53 10 (pbx) Fax: (0212) 281 66 47

Yapım ve Baskı: Lebib Yalkın Yayımları ve Basım İşleri Anonim Şirketi

Otosanayii Barbaros Cad. No:78 4.Levent / İSTANBUL Tel (0212) 282 39 00